

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

dokonanej w dniach 18 – 19 lutego 2012 r. na kierunku *logistyka*
prowadzonym na poziomie studiów pierwszego stopnia
realizowanych w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych
na Wydziale Zarządzania i Logistyki Wyższej Szkoły Logistyki w Poznaniu

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący: prof. dr hab. Tadeusz Kufel - członek PKA

członkowie:

prof. dr hab. Jarosław Witkowski – ekspert PKA

dr hab. Wojciech Downar – ekspert PKA

mgr Hanna Chrobak-Marszał – ekspert PKA

Marta Sieradzan – ekspert PKA, przedstawiciel Parlamentu Studentów RP

Krótką informacja o wizytacji

Wizytacja na Wydziale Zarządzania i Logistyki Wyższej Szkoły Logistyki w Poznaniu na kierunku „*logistyka*” odbyła się z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2011/2012. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz pierwszy. Kierunek ten nie był dotychczas oceniany w tej Uczelni przez Polską Komisję Akredytacyjną.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji

Kryterium 1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

1.1). *Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki.*

Ważnym argumentem utworzenia na Wydziale Zarządzania i Logistyki kierunku studiów *logistyka* było potraktowanie tego faktu jako działanie strategiczne wynikające z misji i strategii Uczelni, mające na celu kształcenie interdyscyplinarne i profesjonalne logistyków, a także umożliwienie studentom szerokiej drogi do kariery zawodowej oraz do rozwoju nauk o zarządzaniu, profilując tym samym nauczanie w zakresie metod i instrumentów logistycznych.

Procedura związana z utworzeniem na Wydziale Zarządzania i Logistyki kierunku *logistyka* rozpoczęła się więc w roku 2006, jako efekt prac Dziekana Wydziału oraz grona specjalistów z tego zakresu, mających na celu wszechstronne przygotowanie logistyczne studentów oraz umożliwienie im lepszego startu zawodowego. Senat Uchwałą Nr 4/2006/2007 z dnia 25 września 2006 r. pozytywnie zaopiniował wniosek do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego o utworzenie i prowadzenie studiów na kierunku *logistyka*.

W czasie wizytacji przedstawiono protokoły z posiedzenia Senatu wraz z listą obecności w powyższej sprawie. Nie uczestniczyli w tej procedurze interesariusze zewnętrzni.

Usytuowanie w/w kierunku na tym Wydziale było uzasadnione również posiadaniem odpowiedniej kadry dydaktycznej.

Misja Wyższej Szkoły Logistyki w Poznaniu została zatwierdzona Uchwałą Nr 11 Senatu z dnia 13 kwietnia 2005 r., natomiast strategia Uczelni na lata 2006-2011 została pozytywnie zaopiniowana przez Senat - Uchwałą Nr 16/2005/2006 z dnia 14 czerwca 2006 r. do zatwierdzenia jej przez Założyciela, zaś na lata 2012 - 2016 – Uchwałą nr 7/2011/2012 z dnia 21 grudnia 2011 r. *Brak jest Uchwały Założyciela w sprawie zatwierdzenia misji i strategii Uczelni.* Utworzenie tego kierunku znajduje się w misji i w strategii Uczelni pozytywnie tylko zaopiniowanej przez Senat.

Wyższa Szkoła Logistyki w Poznaniu w ramach Wydziału Zarządzania i Logistyki kształci na kierunku *logistyka* na studiach I stopnia licencjackich i inżynierskich. Na kierunku *logistyka* kształcenie prowadzone jest w formie studiów stacjonarnych i niestacjonarnych. W roku akademickim 2011/2012 na studiach stacjonarnych jest łącznie 5 grup (w tym 2 inżynierskie), a na studiach niestacjonarnych 23 grupy (w tym 9 inżynierskich).

Misja oraz założenia strategii Uczelni określone są w dokumencie "Strategia rozwoju Wyższej Szkoły Logistyki na lata 2012-2016 (z perspektywą do 2021 roku). Główne założenia koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* koncentrują się na ścisłej współpracy z gospodarczymi partnerami z kraju i zagranicy, interdyscyplinarności oferowanej wiedzy i na przygotowaniu absolwenta do kariery zawodowej. Założenia te mają ścisłe odzwierciedlenie w misji WSL. Sposób kształcenia i program nauczania związany jest z przygotowaniem absolwentów do wykonywania zawodu *logistyka*, posiadającego niezbędne kompetencje ekonomiczne, organizacyjne, techniczne, informatyczne i społeczne do rozpoczęcia pracy w działach logistyki przedsiębiorstw, w tym również na średnich i niższych szczeblach menedżerskich. Można stwierdzić, że założona koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku jest ściśle powiązana z misją Uczelni, a tym samym z misją Wydziału (Uczelnia posiada jeden Wydział). Oferta kształcenia Wydziału na kierunku *logistyka* jest różnorodna. Wydział prowadzi studia I stopnia licencjackie oraz inżynierskie. Studenci w ramach Uczelni mogą kontynuować naukę na studiach II stopnia na kierunku "zarządzanie". Na studiach licencjackich studenci mają do wyboru trzy specjalności: "*Logistyka produkcji*", "*Logistyka handlu i dystrybucji*" oraz "*Eurologistyka*". Na studiach inżynierskich w ofercie jest specjalność "Inżynieria systemów logistycznych". Nazwy specjalności, ich profil i treść tworzą komplementarną całość. Cechą wyróżniającą ofertę kształcenia, podkreślaną w opisie specjalności dla kandydatów, jest jej ścisły związek z praktyką gospodarczą, w szczególności z przyszłymi pracodawcami czyli przedsiębiorstwami transportowo - spedycyjno - logistycznymi (TSL). Wydział utrzymuje kontakty z potencjalnymi pracodawcami, co pozwala na bieżąco zbierać informacje od pracodawców i ewentualnie modyfikować ofertę kształcenia.

Misją Uczelni, według opinii studentów jest przede wszystkim, wykształcenie najwyższej klasy specjalistów w poszczególnych dziedzinach wiedzy. Uważają oni, iż Uczelnia jest do tego w odpowiedni sposób przygotowana i z powodzeniem może realizować założone cele w praktyce, przede wszystkim ze względu na zróżnicowany program oferowanych zajęć. Szczególną rolę, w tej kwestii, według studentów odgrywa położenie nacisku na elementy praktyczne, w procesie kształcenia. Przejawiają się one nie tylko w postaci odrębnych form prowadzenia zajęć, jak np. ćwiczenia czy warsztaty, ale również zaangażowaniu w proces kształcenia praktyków. Studenci szczególnie cenią sobie to, że zajęcia w większości prowadzone są przez osoby, które mają wieloletnie doświadczenie w zakresie logistyki. Obok treści typowo teoretycznych, prowadzący często przedstawiają określone zagadnienie w sposób problemowy, kładąc nacisk na ich zastosowanie i rolę w praktyce.

1.2). *Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych.*

Plany studiów i programy kształcenia były przedmiotem obrad Senatu, w których uczestniczyli studenci. Wszystkie zmiany w planach studiów i programach kształcenia wynikające ze zmian w przepisach prawa (tj. np. dostosowanie planów i programów do obowiązujących standardów kształcenia, utworzenie nowych specjalności), a także doskonalenia procesu kształcenia do zmieniających się potrzeb wewnętrznych odbywają się zgodnie z przyjętą w Uczelni procedurą, tj. przez Senat, w posiedzeniach których uczestniczyli studenci. Obowiązujące na Wydziale procedury nie zostały jednakże sformalizowane. Brak jest dokumentu potwierdzającego prowadzenie poszczególnych etapów prac.

W procesie tworzenia kierunku uczestniczyli studenci, nie brali udziału natomiast zewnętrzni interesariusze. W opracowaniu i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku *logistyka* biorą udział interesariusze wewnętrzni, począwszy od Władz Uczelni i Wydziału po przedstawicieli poszczególnych grup pracowniczych i studentów w Senacie. Udział studentów w realizacji procesu kształcenia zaznacza się również poprzez systematycznie przeprowadzane ankiety wśród studentów.

Uczelnia posiada szereg umów podpisanych z interesariuszami zewnętrznymi. Są to umowy o współpracy z krajowymi i zagranicznymi instytucjami naukowymi (m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu, Politechnika Poznańska, University of Applied Sciences / Berlin – Wildau), izbami branżowymi i stowarzyszeniami gospodarczymi (m.in. Instytut Logistyki i Magazynowania, Polskie Towarzystwo Logistyczne, Polska Izba Gospodarcza Transportu Samochodowego i Spedycji) oraz przedsiębiorstwami (m.in. ProLogis, ProjektLogistik GmbH, Kuehne+Nagel, Raben, Daxter, Panopa, Mandersloot, DHL, itd.). Zakres podpisanych umów i stosowanych form współpracy obejmuje m.in.: możliwości odbycia praktyki przez studenta, wizytę w przedsiębiorstwie w celach dydaktycznych, prowadzenie zajęć przez praktyków, pomoc studentom w wyborze tematu pracy dyplomowej i w zbieraniu materiałów, itp.).

W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi na uwagę zasługuje również współpraca Uczelni ze szkołami średnimi. Z Wyższą Szkołą Logistyki współpracuje ponad dwieście szkół ponadgimnazjalnych kształcących w zawodach technik logistyk i technik spedytor z terenu całego kraju. W zakres współpracy ze szkołami średnimi wchodzi m.in. organizowanie corocznej konferencji dla nauczycieli kształcących w zawodach związanych z logistyką, która ma na celu poprawę jakości kształcenia logistycznego oraz organizowanie Ogólnopolskiej Olimpiady Logistycznej skierowanej do uczniów szkół średnich uczących się zawodów: technik spedytor i technik logistyk. WSL posiada aktywny portal internetowy "WSL dla Szkół Średnich", który stanowi platformę wymiany informacji pomiędzy nauczycielami uczącymi zawodów związanych z logistyką.

Stosowane przez Uczelnie praktyki w zakresie współpracy z interesariuszami zewnętrznymi pozwalają stwierdzić, że interesariusze mają znaczący wpływ na ustalanie koncepcji kształcenia oraz przygotowanie celów i efektów kształcenia zgodnie z oczekiwaniami pracodawców branży TSL. Stały kontakt Uczelni z przedsiębiorstwami pozwala na systematycznie zbieranie informacji o przygotowaniu absolwentów do pracy, co ma wpływ na ofertę kształcenia.

Na koncepcje kształcenia w dużej mierze wpływ mają szerokie kontakty Uczelni ze środowiskiem pracodawców, jak również fakt, iż Uczelnia działa przy Instytucie Logistyki i Magazynowania. Na tej podstawie, wysokiej klasy specjaliści z dziedziny logistyki

nieustannie włączani są w ulepszanie i modyfikacje koncepcji kształcenia. Dzięki temu, podstawowe założenia kształcenia w dużej mierze skierowane są w stronę nabycia umiejętności praktycznych, przydatnych na rynku pracy. Dzięki powiązaniom Uczelni z Instytutem Logistyki i Magazynowania treści kształcenia wzbogacają się o najnowsze zagadnienia i problemy występujące w tej dziedzinie, często w postaci innowacyjnych w skali kraju projektów i badań. Wpływ studentów na koncepcję kształcenia jest już jednak dużo mniejszy. Studenci z powodu braku odpowiedniej polityki informacyjnej ze strony Uczelni i braku zainteresowania omawianym tematem, nie odgrywają większej roli w określeniu elementów składających się na koncepcję kształcenia. Nie oceniają jednak tego negatywnie, gdyż w ich przekonaniu, to co oferuje im Uczelnia w pełni odpowiada ich oczekiwaniom.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Koncepcja kształcenia na kierunku *logistyka* opiera się na budowaniu przewagi konkurencyjnej w oparciu o silne strony kierunku jakimi są: ścisła i stała współpraca z gospodarczymi partnerami z kraju i zagranicy, interdyscyplinarność oferowanej wiedzy i koncentracja na przygotowaniu absolwenta do kariery zawodowej. Założenia te mają odzwierciedlenie w misji Uczelni i w oparciu o nie budowana jest oferta kształcenia.**
- 2) **Wydział na rozwiniętą współpracę z interesariuszami wewnętrznymi i zewnętrznymi. Wydział współpracuje z wieloma instytucjami naukowymi, organizacjami branżowymi i wiodącymi przedsiębiorstwami branży TSL. Uczelnia w środowisku jest rozpoznawana i posiada swoją tożsamość. Pozwala to Uczelni lepiej dostosowywać program kształcenia do wymogów otoczenia społecznego i gospodarczego, w szczególności przyszłych pracodawców.**

Kryterium 2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 2.1) *Ocena zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku. Ocena spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru nauki, z którego kierunek się wywodzi.*

Uczelnia aktualnie jest w trakcie wprowadzania zmian dotyczących modyfikacji programów mających na celu dostosowanie do Krajowych Ram Kwalifikacji. Prace te są prowadzone bez harmonogramu.

Obecnie obowiązujące plany i programy kształcenia były zatwierdzane przez Senat Uczelni z udziałem interesariuszy wewnętrznych.

Dokumentacja toku studiów związana z potwierdzeniem uzyskania przez studenta zakładanych efektów kształcenia i kwalifikacji, tj. np. protokoły egzaminacyjne jest prowadzona prawidłowo.

Natomiast karty okresowych osiągnięć studenta oraz suplementy i dyplomy zawierają pewne uchybienia. W kartach okresowych osiągnięć studenta zaliczenia semestru/roku dokonywane jest przy użyciu faksymilki, w dyplomach oraz suplementach niewłaściwie wpisywana jest nazwa uczelni (Wyższa Szkoła Logistyki zamiast Wyższa Szkoła Logistyki z siedzibą w Poznaniu - tak jak brzmi jej oficjalna nazwa). Ponadto w suplementach w pkt. IV ust. 2 Standardy kształcenia – wpisywana jest niewłaściwa podstawa prawna, tj. rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 18 kwietnia 2002 r. w sprawie standardów nauczania dla poszczególnych kierunków studiów i poziomów kształcenia, zamiast rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki (Dz. U. Nr 164, poz. 1166, z późn. zm.). W pkt. IV ust. 3 tego suplementu przy poszczególnych semestrach należy uzupełnić wpis o rok akademicki oraz wpis oceny z pracy dyplomowej.

Istniejący obecnie opis zakładanych celów i efektów kształcenia obejmuje poziom kierunku *logistyka* (cele i efekty kierunkowe) oraz poszczególnych przedmiotów. Opis celów i efektów kształcenia dla kierunku *logistyka* jest pośrednio sformułowany w opisie poszczególnych specjalności (głównie w charakterystyce perspektyw zawodowych absolwenta) oraz w punkcie 1.2. w Raporcie Samooceny. W punkcie tym zostało sformułowanych 8 efektów kierunkowych.

Z kolei w sylabusach zostały zdefiniowane cele każdego przedmiotu. Natomiast nie są sformułowane bezpośrednio efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. W opisie przedmiotów należących do treści kształcenia podstawowego i kierunkowego nie zostały również przywołane sformułowane w standardzie efekty kształcenia – umiejętności i kompetencje (Załącznik 61 do rozporządzenia MNiSW z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunki).

Taki sposób sformułowania efektów kształcenia jest niewystarczający w świetle nowych unormowań prawnych i zasad budowy programów kształcenia opartych na Krajowych Ramach Kwalifikacji. Dlatego też efekty te są modyfikowane przez Uczelnię i stanowią część procesu dostosowywania programów kształcenia do KRK. Według informacji Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia obecnie trwają prace nad stworzeniem koncepcji efektów kształcenia (z uwzględnieniem ich struktury) dla realizowanych na Uczelni kierunków, w tym dla *logistik*" (termin od lutego do kwietnia 2012 r.), jak również opracowanie nowych sylabusów, macierzy efektów kształcenia oraz przeprowadzenie szkoleń dla pracowników w tym zakresie (marzec/kwiecień 2012 r.).

Opis ogólnych efektów kształcenia, które są ujęte w sylwetce absolwenta i charakterystyce przygotowania zawodowego jest opublikowany w ofercie kształcenia (również w wydanym informatorze, który jest dostępny na stronie internetowej).

Kształcenie w r.a. 2011/2012 na kierunku *logistyka* odbywa się zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych, na studiach licencjackich oraz na studiach inżynierskich. Na studiach stacjonarnych studiuje łącznie 181 osób, a na studiach niestacjonarnych 819.

Plan licencjackich studiów stacjonarnych przewiduje 6 semestrów kształcenia. Łączna liczba godzin wynosi 2.028, a liczba punktów ECTS 180, co odpowiada standardowi kierunku

logistyka. W programie studiów realizowane są zajęcia z języków obcych, technologii informacyjnej i wychowania fizycznego w wymiarze godzinowym odpowiadającym standardowi. Program kształcenia zawiera treści poszerzające wiedzę humanistyczną w wymiarze nie mniejszym niż 60 godzin, którym zostało przypisane nie mniej niż 3 punkty ECTS. W ramach przedmiotu "Prawo" przewidziany jest blok 4 h zajęć z zakresu ochrony własności intelektualnej. Na każdej ze specjalności na studiach stacjonarnych, ćwiczenia i seminaria stanowią ponad 50% zajęć (1.008 h) w stosunku do wymaganych standardem 1.000 h). Według planu studiów student otrzymuje 10 punktów ECTS za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (seminarium dyplomowe).

W planie studiów licencjackich przewidziany jest pełny wymiar godzin z przedmiotów obejmujących treści kształcenia podstawowego - 510 h (330 h wymagane przez standard) oraz kierunkowego - 480 h (wobec 315 h wymaganych przez standard). Każdy z przedmiotów obu tych grup, posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin. Według planu studiów praktyki, zgodnie ze standardem, trwają 4 tygodnie. W grupie przedmiotów specjalnościowych realizowanych jest 495 h na studiach stacjonarnych i 321 h na studiach niestacjonarnych. Biorąc pod uwagę, że student wybiera przedmioty specjalnościowe oraz doliczając do tego godziny seminarium oraz języków obcych można stwierdzić, że student ma możliwość wyboru treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30 % godzin zajęć.

Godzinowy rozkład przedmiotów w toku studiów, w poszczególnych semestrach i latach jest wyrównany, oprócz semestru 6, gdy liczba godzin jest znacznie mniejsza. Taka struktura jest prawidłowa i uzasadniona jest czasem potrzebnym na pisanie pracy dyplomowej.

Plan inżynierskich studiów stacjonarnych przewiduje 7 semestrów z łączną liczbą godzin 2.403 i liczbą punktów ECTS 210. Również w przypadku studiów inżynierskich wymóg zakresu treści i minimalnej liczby godzin przedmiotów kształcenia podstawowego oraz kierunkowego jest spełniony. Przedmioty techniczne stanowią więcej niż 50% ogólnej liczby godzin zajęć. Łączna liczba godzin, które realizowane są w ramach przedmiotów technicznych wynosi 1.428 (wobec wymaganych 1.200). Przedmiot "Organizacja i funkcjonowanie transportu" zaliczany jest przez Wydział do przedmiotów o charakterze technicznym, jednak z opisu przedmiotu wynika, że obejmuje on przede wszystkim treści o tematyce organizacyjno - ekonomicznej, a nie technicznej. Nie zmienia to jednak faktu, że program z tego punktu widzenia, w pełni zgodny jest ze standardem kształcenia. Ćwiczenia audytoryjne, laboratoria stanowią ponad 50% ogólnej liczby godzin zajęć.

Plan studiów powinien umożliwić studentom wybór treści kształcenia w wymiarze co najmniej 30 % godzin zajęć. Na studiach inżynierskich, aby spełnić ten warunek student ma prawo wybrać jeden spośród dwóch przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru (takich par do wyboru jest 12). Przegląd treści przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru prowadzi do wniosku, że część z tych par przedmiotów ma identyczne opisy (lub bardzo podobne), a nawet tych samych prowadzących. Do par przedmiotów, które są uznawane w sylabusie i programie studiów za przedmioty fakultatywne (choć w rzeczywistości dla studenta nie stanowią żadnego alternatywnego wyboru) można zaliczyć:

- "Gospodarka magazynowa" lub "Organizacja systemów magazynowych",
- "Opakowania w systemach logistycznych" lub "Zarządzanie opakowaniami w systemach logistycznych",
- "Gospodarka zapasami" lub "Koncepcje zarządzania zapasami w łańcuchach dostaw",
- "Systemy informacyjne w logistyce" lub "Systemy komunikacyjne w logistyce",
- "Projektowanie systemów logistycznych" lub "Organizacja systemów logistycznych"
- "Metody planowania i sterowania produkcją" lub "Zarządzanie przepływem materiałów w systemach produkcyjnych".

Wymagana liczba godzin do wyboru w planie studiów inżynierskich na studiach stacjonarnych to 490,5 h. Natomiast wymiar godzinowy przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru (które stanowią rzeczywisty wybór) to 270 h. Dodając do tego seminaria (63 h) oraz języki (120 h) nie jest spełniony warunek 30% treści do wyboru (453 h). Plan studiów niestacjonarnych I stopnia licencjackich przewiduje 6 semestrów kształcenia. Łączna liczba godzin wynosi 1.700, co stanowi więcej niż 60% ogólnej liczby godzin zajęć określonych w standardzie kształcenia dla kierunku *logistyka* (2.000 h). Zajęcia obejmujące treści kształcenia podstawowego i kierunkowego występują w takim samym wymiarze jak na studiach stacjonarnych. Każdy z przedmiotów obu tych grup posiada co najmniej wymaganą standardem liczbę godzin. Uwzględniając wszystkie przedmioty na specjalności jako wybrane przez studenta, plan studiów spełnia warunek wyboru treści kształcenia w wymiarze nie mniejszym niż 30%, przy zagwarantowaniu pełnej realizacji treści kształcenia określonych w standardzie dla kierunku *logistyka*.

Plan inżynierskich studiów niestacjonarnych jest zbudowany analogicznie jak dla studiów stacjonarnych (inżynierskich) (oprócz zajęć z "Wychowania fizycznego"). Liczba godzin w zakresie przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego jest taka sama jak na studiach stacjonarnych. Łączna liczba godzin w programie kształcenia na studiach niestacjonarnych wynosi 1.916, co spełnia wymóg standardu (pow. 60% ogólnej liczby godzin). Przedmioty techniczne stanowią nie mniej niż 50% ogólnej liczby godzin zajęć. Łączna liczba godzin, które realizowane są w ramach przedmiotów technicznych wynosi 1.025, co spełnia wymogi standardu, nawet z zastrzeżeniem dotyczącym przedmiotu "Organizacja i funkcjonowanie transportu". W przypadku studiów niestacjonarnych warunek 30% przedmiotów do wyboru jest spełniony.

W Uczelni trwają prace nad określeniem efektów kształcenia zgodnych z Krajowymi Ramami Kwalifikacji. Kwestie dyskutowane są obecnie na posiedzeniach Senatu. Powołana została specjalna Rada Programowa, w kompetencji której będzie leżało całościowe sformułowanie omawianych zagadnień. Częstkowe prace prowadzone są obecnie na poziomie katedr, gdzie przedstawiciele kadry naukowej opracowują efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów bądź modułów. Niepokojące jest to, iż w prace te nie są zaangażowani studenci. Wynika to, z jednej strony z braku jakiegokolwiek polityki informacyjnej, jaka powinna być w tym obszarze prowadzona przez Uczelnię, z drugiej - z braku zainteresowania ze strony studentów.

Należy jednak zwrócić uwagę na fakt, iż dotychczasowo przy określeniu wiedzy i umiejętności jakie powinni nabyć studenci w ramach studiów pod uwagę brane były sugestie pracodawców, z którymi Uczelnia prowadzi współpracę. Udział absolwentów w pracach nad określaniem efektów kształcenia, zakłada projekt stworzony przez pracowników Działu Badań i Współpracy, jego realizacja zależy jednak od przyznania środków z funduszy unijnych (brak alternatywnego rozwiązania). Celem projektu jest m.in. włączenie absolwentów w proces tworzenia i modyfikacji planów studiów, oraz wymianę ich doświadczeń z obecnymi studentami. Absolwenci byliby zachęceni do stałej współpracy m.in. poprzez zniżki na studia podyplomowe lub kursy i szkolenia prowadzone w Uczelni. Elementem projektu byłyby np. testy kompetencyjne on-line, sprawdzające praktyczne umiejętności, jakimi musieli wykazać się absolwenci na rynku pracy. W pracach zespołu brał udział Samorząd- w kwestii sprecyzowania katalogu korzyści dla absolwenta.

Z racji faktu, iż prace nad określeniem efektów kształcenia są w toku, nie można dokonać jednoznacznej możliwości ich spełnienia. W odniesieniu do dotychczasowej sytuacji, w przekonaniu studentów, katalog przedmiotów dostępnych w ofercie edukacyjnej i treści w ramach nich prezentowane, pozwalają na zdobycie odpowiedniej wiedzy i umiejętności, które są składową generalnie określanych kwalifikacji jakie wymagane są w logistyce.

Z racji tego, iż prace nad określeniem efektów kształcenia są w toku, nie można jednoznacznie ocenić wskazanego wyżej kryterium. Dotychczasowo informacje na temat wiedzy i umiejętności, jakie studenci powinni zdobyć w ramach poszczególnych przedmiotów, nie były w jednoznaczny sposób określone i upubliczniane. Informacje na ten temat nie znalazły się m.in. w sylabusach, opracowanych przez poszczególnych prowadzących zajęcia. W trakcie wizytacji nie zostały również przedstawione inne dokumenty, na podstawie których studenci mogliby zapoznać się z treściami kształcenia. Studenci świadomość tego, co powinni umieć kształtują przede wszystkim sukcesywnie podczas zajęć, na podstawie prezentowanych treści oraz wymagań przedstawianych przez prowadzących.

Cele kształcenia dla poszczególnych przedmiotów są sformułowane w sylabusach znajdujących się na stronie internetowej Uczelni dostępnej w portalu WSL-online po zalogowaniu się. Efekty kierunkowe sformułowane według zasad zgodności z KRK są w trakcie opracowywania. Częściowo sformułowane efekty znajdujące się w części 1.2. Raportu samooceny nie były w żaden sposób dotychczas publikowane.

2.2). Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji.

Efekty kierunkowe zostały sformułowane w części 1.2. Raportu Samooceny. Jednak sposób ich sformułowania wskazuje, że są to założenia i zasady, którymi chce się kierować Uczelnia prowadząc kształcenia na kierunku. Jedynie sylwetka absolwenta opisana za pomocą charakterystyki przyszłej, wykonywanej pracy może stanowić ogólny opis efektów kształcenia.

Zgodnie z zakresem i harmonogramem prac nad dostosowaniem programu kształcenia do KRK na Wydziale Zarządzania i Logistyki, można sądzić, że zostanie sformułowanych więcej efektów kierunkowych, oraz że zostaną one dokładnie przypisane do konkretnych przedmiotów (planowane jest opracowanie matrycy efektów kształcenia). Pozwoli to na dokładne określenie charakterystyki profilu danego kierunku i sylwetki jego absolwenta, z podkreśleniem specyfiki kształcenia na tym właśnie Wydziale i na konkretnej specjalności. Również efekty kształcenia dla poszczególnych przedmiotów (modułów) są w trakcie modyfikacji.

Zważając na powyższe, nie można w pełni ocenić wskazanego kryterium. Dotychczasowe informacje na temat wiedzy i umiejętności jakie studenci powinni nabyć pod odbyciu danego przedmiotu bądź cyklu nie były sformułowane jednoznacznie, trudno w takim przypadku ocenić stopień ich zrozumiałości wśród studentów. Sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów leżał w gestii poszczególnych prowadzących, nie istniał spójny system regulujący opisywane kwestie. Jednak, studenci podczas spotkania, stwierdzili zgodnie, iż mają świadomość tego co powinni umieć i potrafić, a brak konkretnego systemu i regulacji w tym przypadku nie stanowi dla nich problemu, gdyż nie odczuwają żadnych negatywnych konsekwencji jego braku.

2.3). Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia

W celu oceny możliwości weryfikacji efektów kształcenia Zespół Oceniający przeanalizował wybrane prace śródsemestralne, zaliczeniowe oraz egzaminacyjne z ostatniego, pełnego semestru na kierunku *logistyka*.

Formy zaliczeń są różnorodne. Dominuje forma pisemna w postaci testów, pytań opisowych lub zadań. Z przedmiotu "Zarządzanie projektami i projektowanie procesów" praca zaliczeniowa polegała na odpowiedzi na 5 pytań. Pytania obejmowały szeroki zakres

materiału. W odpowiedziach studenci musieli przytaczać wzory, rysować szkice i schematy. Sposób weryfikacji wiedzy studenta jest bardzo przejrzysty i adekwatny do opisu i specyfiki przedmiotu. Z przedmiotu "Infrastruktura logistyczna" zaliczenie polegało na odpowiedzi na 24 pytania. Również duża różnorodność i pomysłowość pytań (np. jedno z pytań polegało na opisie zdjęcia, które przedstawiało regał magazynowy). Dobry i urozmaicony sposób weryfikacji wiedzy i umiejętności studenta. Z przedmiotu "Ryzyko w systemach logistycznych" studenci opracowywali referaty. Stopień trudności i jakości referatów jest zróżnicowany. Na pracach brak jest uwag, ocen oraz ewentualnej punktacji.

Ogólnie do oceny przedstawiono ok. 45 prac różnego rodzaju (zaliczeniowe, egzaminacyjne, ćwiczeniowe). Charakterystyczne dla zaliczeń/egzaminów z wielu przedmiotów jest duża różnorodność sposobów weryfikacji wiedzy i umiejętności studentów (m.in. opis zdjęcia, narysowanie schematu, rysunku, rozwiązanie zadania). Nie na wszystkich pracach nanoszone są uwagi i nie jest zaznaczana punktacja, a nawet oceny. Wydział archiwizuje znaczącą część prac egzaminacyjnych/zaliczeniowych, w związku z czym istnieje możliwość monitorowania i weryfikowania etapowych i końcowych osiągnięć studenta w oparciu o prace zaliczeniowe.

Odsetek odsiewu studentów jest umiarkowany, o prawidłowej strukturze. Łącznie po sesji letniej r.a. 2010/2011 na studiach stacjonarnych skreślono 12,4% studentów na I roku, 9,2% na II roku oraz 2,0% na III roku. Na studiach niestacjonarnych na I roku skreślono 7,3%, na II roku 6,5% oraz na III roku 0%. Średnio dla całej Uczelni na studiach pierwszego stopnia dla wszystkich lat odsiew wynosi 5,1%. Przyczynami odsiewu były w kolejności: skierowanie na powtarzanie semestru i urlopy, skreślenia za brak postępów w nauce, rezygnacje oraz skreślenia za brak płatności. Stopień i skala odsiewu mogą świadczyć, że Wydział nie stara się za wszelką cenę utrzymać studentów najsłabszych.

Narzędziem systemu kształcenia potwierdzającym osiągnięcie założonych efektów jest analiza tematyki prac licencjackich i ich zgodność z celami i efektami sformułowanymi dla kierunku. Tematyka prac licencjackich została przeanalizowana w oparciu o wykaz absolwentów WSL kończących rok akademicki 2010/2011. Zasadniczo prace dyplomowe odpowiadają celom zdefiniowanym dla kierunku *logistyka* oraz dla studiowanych specjalności. Spośród wszystkich analizowanych tematów prac (161 prac) kilka tematów budzi wątpliwości, z punktu widzenia zgodności z efektami kształcenia dla kierunku *logistyka*, tj.: na studiach stacjonarnych:

- B.Dobroniecki, Planowanie funkcją zarządzania w organizacji kulturalnej na przykładzie Nowotomyskiego Ośrodka Kultury,
- G.Kapuściński, Systemy motywacyjne w teorii i praktyce,
- M.Stępień, Zarządzanie przedsiębiorstwem na przykładzie firmy rodzinnej.

Na studiach niestacjonarnych:

- M.Cieślik, Znaczenie podatków w budżecie miasta i gminy Murowana Goślina,
- B.Jarzębiński, Skuteczność promocji w sektorze RTV-AGD na przykładzie firmy Avans,
- N.Piśmienna, Reklama jako instrument sterowania zachowaniami nabywców.

Są to przykłady pojedynczych prac, które bliższe są standardowi *zarządzania*, niż *logistyki*. Pozytywnie należy ocenić fakt, że w Uczelni istnieje system monitorowania jakości prac dyplomowych. Tematyka prac, według protokołów z posiedzeń Senatu, jest przedmiotem analizy (cyklicznie przygotowywana jest informacja o efektach kontroli jakości merytorycznej i formalnej prac dyplomowych).

Na końcowym etapie procesu kształcenia sposób weryfikacji efektów można ocenić odnosząc się do procesu i zasad dyplomowania. Zasady dyplomowania określone są w Regulaminie studiów w rozdziałach 9 (Praca dyplomowa), 10 (Egzamin dyplomowy) oraz 11 (Ukończenie studiów). Ponadto wymogi regulaminowe, merytoryczne i edytorskie stawiane pracom dyplomowym reguluje Zarządzenie nr 01/R/2010/2011 Rektora WSL z dnia 11

stycznia 2011 roku. Na egzaminie dyplomowym student odpowiada na trzy pytania: jedno, z kierunku *logistyka*, losowane z udostępnionego studentom zestawu (20 pytań) oraz dwa pytania: od promotora i recenzenta. Pytania kierunkowe obejmują zakres, przede wszystkim, zagadnień logistycznych, ale również zagadnień podstaw zarządzania, prawa i ekonomii. Zakres tych pytań jest związany ściśle z działalnością logistyczną i odpowiada treściom zawartym w grupie przedmiotów podstawowych i kierunkowych standardu "logistyki". Obsadę seminarium dyplomowego na kierunku *logistyka* na semestr letni 2011/2012 należy uznać za prawidłową. Do prowadzenie prac wyznaczonych jest 20 promotorów (w tym pięciu profesorów). Studenci studiów inżynierskich mają do wyboru również 7 doktorów inżynierów.

Regulamin przewiduje skład komisji egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy odbywa się przed komisją powołaną przez Dziekana. W składzie komisji egzaminu dyplomowego, zasiada również promotor pracy. Proces dyplomowania stosowany w Uczelni, biorąc pod uwagę tematykę i poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego (w szczególności treść zadawanych pytań) oraz obsadę seminarium pozwala na weryfikację założonych efektów kształcenia.

Wydział prowadzi kształcenie z wykorzystaniem platformy e-learningowej Moodle. Zakres wykorzystania e-learningu jest znaczący. W semestrze zimowym r.a. 2011-2012 w systemie blended-learning na kierunku *logistyka* prowadzonych było 20 przedmiotów na studiach niestacjonarnych i 7 przedmiotów na studiach stacjonarnych. Dla przedmiotów w wymiarze 36 h, liczba godzin w systemie e-learningowym obejmuje maksymalnie 12 h, a dla przedmiotów 60 h - maks. 30 h. Zaliczenia oraz egzaminy odbywają się w formie tradycyjnej. Przegląd treści zawartych na platformie e-learningowej wybranego przedmiotu ("Gospodarka materiałowa") pozwala stwierdzić, że prezentowane informacje (ćwiczenie z analizy ABC) odpowiadają opisowi przedmiotu, są interesujące i dobrze zorganizowane. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem e-learningu pozwala na osiąganie celów poszczególnych przedmiotów i urozmaica i wzbogaca sposób przekazywania wiedzy .

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Analizowane prace mają zróżnicowany poziom, ale przeważają prace dobre. W pracach występuje wiele drobnych błędów, m.in. błędy literowe, interpunkcyjne i stylistyczne. Nie zawsze błędy te są wskazywane w opiniach recenzenta i promotora. W niektórych pracach uboga jest literatura, szczególnie książkowa (np. 5 pozycji). Pytania na egzaminie dyplomowym odpowiadają treści kierunku *logistyka*.

W opinii studentów, pomimo wcześniejszych uwag, kwestie związane z weryfikacją wiedzy i umiejętności, jakie powinni zdobyć podczas uczestnictwa w zajęciach nie budzi żadnych zastrzeżeń. Wymagania stawiane przez prowadzących, jak również kryteria oceny są dla studentów jasne. Studenci wiedzą w jaki sposób mają się odpowiednio przygotować i co będzie od nich wymagane, zarówno sukcesywnie, w trakcie trwania zajęć, jak również w ramach końcowego zaliczenia przedmiotu. Informacje na temat formy zaliczenia znajdują się w sylabusach, opracowanych przez poszczególnych prowadzących. Studenci uważają, iż formy zaliczeń pozwalają na faktyczne sprawdzenie tego czego się nauczyli i są dobrane do specyfiki zajęć. Jeżeli zajęcia miały charakter praktyczny to podstawą zaliczenia przedmiotu najczęściej jest sporządzenie odpowiedniego projektu bądź wykonanie eksperymentu. Studenci cenią sobie takie formy sprawdzenia wiedzy, gdyż jak sami stwierdzili jest to dla nich ciekawsza forma poszerzania wiedzy, motywująca do podjęcia większego wysiłku i zagłębienia się w daną tematykę.

Głównym źródłem informacji na ten temat są sylabusy opracowane przez poszczególnych prowadzących. W ich treści podana jest forma sprawdzenia wiedzy oraz zakres materiału obowiązujący przy zaliczeniu przedmiotu. Oprócz bezpośredniego kontaktu w tej sprawie z prowadzącymi, jest to jedyne źródło tego typu informacji. W opinii studentów jest ono wystarczające.

2.4). *Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie.*

Na kierunku *logistyka* w ostatnich dwóch latach akademickich studia ukończyło 414 absolwentów (w tym 71 studiów stacjonarnych). Do tej pory Wydział bazował na bezpośrednich, niesformalizowanych kontaktach z absolwentami. Od września 2009 do sierpnia 2011 roku WSL brała udział w realizacji projektu B2B LOCO - Sieć kompetencji logistycznych od Bałtyku do Bałkanów finansowanego ze środków 7 Programu Ramowego. Jako kontynuacja działań w zakresie współpracy pomiędzy WSL a absolwentami, zapoczątkowanych w ramach tego projektu powstał Portal Absolwentów WSL. W przygotowaniu jest m.in. ankieta absolwenta, która będzie udostępniana poprzez Portal.

Dostosowanie efektów kształcenia do otoczenia społeczno - gospodarczego (w tym rynku pracy) realizowane jest poprzez kontakty z partnerami współpracującymi z WSL. Na Uczelni funkcjonuje Klub Partnera, który zrzesza 23 przedsiębiorstwa, 4 instytucje, 3 uczelnie, 2 szkoły i jedną gminę. Senat cyklicznie analizuje informacje dotyczące współpracy z partnerami WSL, co pozwala na monitorowanie i doskonalenie zakresu i form współpracy.

Kierownicy Katedr przeprowadzają hospitacje zajęć dydaktycznych. Plan hospitacji sporządza kierownik każdej Katedry. W r.a. 2011 / 2012 przeprowadzono 27 hospitacji. Oceniane były trzy kryteria: formalne, merytoryczne i przygotowanie dydaktyczne. Oceny na ogół zawierają uzasadnienie, z opisem i ewentualnymi wskazaniem kierunków poprawy.

Wydział przeprowadza również ankietyzację wśród studentów. W r.a. 2010/2011 po raz pierwszy ocenę przeprowadzono systemem elektronicznym. Oceniono 50 nauczycieli oraz 123 przedmioty. Ankieta pozwala na ocenę zarówno samego sposobu prowadzenia zajęć (m.in. wykorzystywane metody, komunikatywność, postawa prowadzącego wobec studentów), jak również przekazywanych treści (m.in. czy występują powtórki materiału, czy przekazywane treści są nowe). Wnioski z przeprowadzanych ankiet są przedmiotem dyskusji na posiedzeniu Senatu. Przeprowadzanie ankietyzacji wśród studentów (od r.a. 2010/2011 w wersji elektronicznej) jest cyklicznie realizowanym elementem systemu zbierania informacji o prowadzonych zajęciach i doskonalenia treści i sposobu prowadzonych zajęć.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego *ocena: w pełni*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Odnosząc się do standardu kształcenia plan studiów powinien umożliwić studentom wybór treści kształcenia w wymiarze co najmniej 30 % godzin zajęć. W planach studiów, aby spełnić ten warunek student ma prawo wybrać jeden spośród dwóch przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru (takich par do wyboru jest 12). Przegląd treści każdej z par przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru prowadzi do wniosku, że część z tych par przedmiotów ma**

identyczne (lub bardzo podobne) opisy. W rzeczywistości więc student nie ma faktycznego wyboru. W zakresie spełnienia standardu kształcenia na studiach stacjonarnych inżynierskich konieczna jest modyfikacja liczby godzin (treści) przedmiotów do wyboru.

- 2) Wydział dla kierunku *logistyka* sformułował cele na kilku poziomach, począwszy od celów strategicznych zawartych w dokumencie Strategii, po cele poszczególnych przedmiotów zawarte w sylabusach każdego przedmiotu. Efekty kierunku *logistyka* są określone pośrednio dla poszczególnych specjalności w charakterystyce perspektyw zawodowych absolwenta. Brak jest natomiast efektów dla poszczególnych przedmiotów (również według starych zasad).
- 3) Wydział na kierunku *logistyka* weryfikuje efekty na poszczególnych etapach procesu kształcenia. Archiwizowane prace zaliczeniowe/egzaminacyjne pozwalają stwierdzić, że weryfikowane są etapowe i końcowe osiągnięcia studenta w oparciu o prace zaliczeniowe. Również proces dyplomowania, biorąc pod uwagę tematykę i poziom prac, zasady przeprowadzania egzaminu dyplomowego oraz obsadę seminarium pozwala na weryfikację założonych efektów kształcenia. Prowadzenie zajęć z wykorzystaniem e-learningu również pozwala na osiąganie celów poszczególnych przedmiotów.
- 4) Wydział utrzymuje stałe kontakty z otoczeniem gospodarczym poprzez co ma możliwość weryfikowania umiejętności absolwentów. Obecnie przygotowana jest strona internetowa poświęcona absolwentom, która ma docelowo służyć jako platforma kontaktu i monitorowania losów absolwentów (przygotowywana jest ankieta elektroniczna ankieta dla absolwenta). Zbieranie informacji o absolwentach odbywa się również poprzez funkcjonujący na Uczelni Klub Partnera.

Kryterium 3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

3.1). *Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów;*

Do każdego przedmiotu znajdującego się w programie studiów (oprócz "Wychowania fizycznego" na studiach stacjonarnych) przypisane są punkty. Łączna liczba punktów ECTS wynikająca z programu studiów dla kierunku *logistyka* I stopnia na WSL wynosi 180 dla studiów licencjackich i 210 dla inżynierskich. Nieścisłością są liczby punktów za: "Język obcy", który ma przypisane 9 punktów (wobec 5 pkt. wymaganych przez standard) oraz przedmiot "Technologia informacyjna", który ma przypisane 4 pkt. (standard 2 pkt.). Na studiach licencjackich student za przygotowanie do egzaminu dyplomowego (w tym seminarium) otrzymuje 10 punktów, a na studiach inżynierskich 16 pkt. Łącznie w grupie treści podstawowych oraz kierunkowych, zarówno na studiach licencjackich, jak i inżynierskich przypisana jest liczba punktów odpowiadająca standardowi. (na studiach licencjackich i inżynierskich przypisanych jest po 80 pkt. (standard przewiduje dla studiów licencjackich 78, a dla inżynierskich 80).

Liczba punktów danego przedmiotu odpowiada jego wymiarowi godzinowemu. Przy określaniu liczby punktów ECTS dla poszczególnych przedmiotów brano była również pod uwagę względną trudność przedmiotu, a rozkład punktów ECTS pomiędzy semestrami i latami jest równomierny i zgodny z obowiązującym w momencie opracowywania planów

studiów rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta. W istniejącym obecnie systemie określania nakładu pracy studenta brak jest dokładnie rozpisanej struktury punktów ECTS dla każdego z przedmiotów, co będzie przedmiotem modyfikacji na podstawie nowych wzorów sylabusów.

Kolejność wszystkich przedmiotów składających się na program kierunku "*logistyka*" tworzy logiczną sekwencję. Zdecydowana większość przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowego realizowana jest w pierwszych trzech semestrach. Przedmioty specjalnościowe realizowane są w 4,5,6 (i 7 na studiach inżynierskich) semestrze, z zachowaniem ich sekwencji. Wątpliwości może budzić jedynie przedmiot "Technologia informacyjna", który jest stosunkowo późno, bo na 4 semestrze. Biorąc pod uwagę treści tego przedmiotu (przede wszystkim nauka Excel-a i PowerPoint-a) można stwierdzić, że umiejętności z tego zakresu przydatne byłyby studentom do wielu przedmiotów realizowanych wcześniej w programie studiów.

Zgodnie ze standardem kształcenia dla kierunku *logistyka* w programie kształcenia przewidziane są praktyki, które trwają 4 tygodnie. Uczelnia ustaliła zasady i formy odbywania praktyk w dwóch dokumentach: Zarządzeniu Dziekana Nr 02/D/2008 z dnia 31 marca 2008 w sprawie wprowadzenia Regulaminu Praktyk Zawodowych oraz "Ramowym programie praktyk zawodowych dla studentów studiów stacjonarnych i niestacjonarnych (I stopnia) WSL w Poznaniu (dla kierunku *logistyka*). Dokumenty te określają m.in. zasady zaliczania praktyk, zasady zaliczenia pracy zawodowej i działalności gospodarczej jako praktyki, cele praktyk oraz zadania dla studenta do zrealizowania podczas praktyki.

Uczelnia dysponuje wieloma stałymi umowami (ponad dwadzieścia umów z wiodącymi przedsiębiorstwami branży TSL), które przewidują również możliwość odbycia praktyki studenckiej. Kontrola praktyk odbywa się poprzez analizę sprawozdań z odbywanych praktyk, jak również bezpośrednie wizyty opiekuna praktyk w przedsiębiorstwach.

Dział Praktyk odpowiedzialny jest m.in. za merytoryczną ocenę i realizację praktyki. Student pracujący zawodowo, prowadzący działalność gospodarczą, może mieć zaliczoną praktykę w ramach pracy zawodowej, pod warunkiem przedłożenia wniosku o zaliczenie praktyki w danej formie wraz z dokumentami potwierdzającymi rodzaj i charakter pracy. W r.a. 2010/2011 ok. 50% (studnia niestacjonarne) odbywających praktyki miało zaliczoną pracę zawodową lub działalność gospodarczą, na studiach stacjonarnych 8 osób (na ok. 70). Zasady odbywania praktyk są sformalizowane, przejrzyste, z określonymi celami i programem.

Na kierunku *logistyka* w r.a. 2011/2012 na poszczególnych latach studiuje: na I roku 10 grup (w tym stacjonarne 2 grupy i nst. 8 grup, z czego 4 inżynierskie), na II roku 10 grup (w tym 2 st. i 8 nst., w tym 5 inż.), na III roku 8 grup (1 grupa st., 7 nst.). Średnia liczebność grup ćwiczeniowych wynosi 36 studentów. Standardowo każda grupa dzieli się na 3 seminaryjne (po 12 studentów) i na dwie laboratoryjne (18 studentów). Grupy językowe liczą ok. 18 osób.

Zajęcia na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych odbywają się w blokach 1,5 h, z dziesięciminutową przerwą. Plan zajęć studiów stacjonarnych jest przejrzysty, zajęcia odbywają się maksymalnie do godz. 16.10 (z jednym wyjątkiem na III roku - do godz. 17.40). "Okienka" występują sporadycznie. Na plan nie są naniesione seminaria i nie ma żadnego odniesienia na planie do zajęć seminaryjnych. Język obcy zaplanowany jest tylko na III roku (z planu studiów wynika, że jest na II roku, a na planie zajęć, języka obcego nie ma). Również plan zajęć studiów niestacjonarnych jest czytelny i komunikatywny. Jednak w planie zajęć występuje duża liczba "okienek" (np. na 11 zjeździe dla I roku w sobotę (02.06.2012) na 8 grup, tylko jedna nie ma "okienek". Pozostałe grupy oczekują na następne zajęcia jeden blok, dwa bloki lub nawet trzy bloki). Niektóre zajęcia zaplanowane są trzy bloki z rzędu (gł. na II

roku, np. zjazd 4 "Inżynieria systemów i analiza systemowa", zjazd 6 "Opakowania w systemach logistycznych").

Studenci w ciągu roku akademickiego mają maksymalnie 8 egzaminów (nie więcej niż 5 w sesji). W całym cyklu studiów student zdaje 21 egzaminów na studiach licencjackich, a na studiach inżynierskich 23. Rozkład egzaminów w toku studiów jest dobry, najwięcej egzaminów jest na I i II roku. W ostatnim roku studiów licencjackich jest 5 egzaminów, a w ostatnim semestrze jeden. Na studiach inżynierskich w semestrze 7 jest jeden egzamin.

Studenci kierunku *logistyka* w ramach indywidualizacji procesu kształcenia mają możliwość, przewidzianą regulaminem studiów, ubiegania się o indywidualny plan studiów i program kształcenia oraz indywidualną organizację studiów. W bieżącym roku akademickim ok. 12% studentów na studiach stacjonarnych ma indywidualną organizację i plan studiów, a na studiach niestacjonarnych ok. 3% studentów kierunku *logistyka*.

W toku studiów student ma niewielką możliwość wyboru przedmiotów - oprócz przedmiotów specjalnościowych do wyboru ma języki i seminarium dyplomowe. Niektóre z przedmiotów fakultatywnych ograniczonego wyboru w rzeczywistości nie spełniają swojej funkcji dlatego, że w istocie student wybiera, w większości przypadków, przedmioty o takich samych, lub bardzo podobnych, treściach programowych (por. pkt. 2.1. niniejszego Raportu).

Uczelnia jest przygotowana do kształcenia studentów niepełnosprawnych. Studenci niepełnosprawni mogą ubiegać się o indywidualny sposób dostosowania programu studiów do swoich możliwości (m.in. dostosowanie organizacyjne - np. indywidualny plan, zmiana formy egzaminów i zaliczeń, itp.).

Z relacji studentów wynika, iż plan studiów, w poszczególnych semestrach, skonstruowany jest w sposób uwzględniający czas niezbędny do opanowania wymaganego materiału i zdobycia określonych umiejętności. Liczba godzin i czas trwania zajęć dydaktycznych, w ramach poszczególnych przedmiotów, dobrana jest w taki sposób, aby przeciętny student był w stanie opanować wszelkie elementy, niezbędne przy zaliczeniu przedmiotu. Na tej podstawie należy stwierdzić, iż ocena nakładu pracy i czasu niezbędnego do opanowania danego przedmiotu jest prawidłowa.

Studenci uczestniczący w spotkaniu nie potrafili wypowiedzieć się we wskazanym temacie. Nie są oni zainteresowani ani indywidualizacją procesu studiów, ani, o czym mowa poniżej - wymianami studenckimi. Przy doborze treści kształcenia kierują się najczęściej opinią innych studentów. W wymianach studenckich nie uczestniczą, ze względu na natłok obowiązków pozauczelnianych. Taka opinia studentów wynikać może również z faktu, iż na spotkaniu obecni byli w przeważającej większości studenci reprezentujący wyłącznie pierwszy rok studiów. Mogą oni z racji tego, iż wybór przedmiotów na tym etapie jest ograniczony, nie posiadać jeszcze pewnej świadomości i wiedzy na temat procesu indywidualizacji procesu kształcenia.

Należy w tym miejscu zwrócić jednak uwagę na ciekawą praktykę, wpływającą na zwiększenie indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci mają możliwość i zachęcani są przez promotorów do tworzenia autorskich prac dyplomowych, dotyczących konkretnych przedsiębiorstw logistycznych. Student na podstawie obserwacji, badań i posiadanej wiedzy, diagnozuje problemy występujące w danym przedsiębiorstwie i przedstawia konkretne dla nich rozwiązania. Student ma więc możliwość, przy pomocy kadry naukowej jak również przedsiębiorców angażujących się w takie projekty, pogłębić wiedzę w danym interesującym go obszarze.

Praktyki są, na podstawie planu studiów, obligatoryjnym elementem kształcenia na wizytowanym kierunku. Studenci mogą zorganizować praktyki zarówno, we własnym zakresie jak również skorzystać z oferty Uczelni. Pozytywnie oceniają działanie systemu w praktyce. Uczelnia na podstawie odpowiednich porozumień, których katalog stara się

sukcesywnie rozszerzać, kieruje studentów do przedsiębiorstw logistycznych, działających na terenie Poznania. Dzięki temu mają możliwość sprawdzenia swojej wiedzy w praktyce i zdobycia nowych umiejętności. Część studentów zwróciła uwagę na fakt, iż Uczelnia nie współpracuje na tym polu z firmami logistycznym spoza Poznania, mogłoby to być duże ułatwienie dla studentów przyjezdnych.

W opinii studentów, proces kształcenia zorganizowany jest w odpowiedni sposób. Oferta edukacyjna Uczelni przewiduje różnorodne formy kształcenia zarówno zakładające bezpośredni udział studentów, jak również metody kształcenia na odległość. W ramach zajęć z bezpośrednim udziałem studentów, Uczelnia oferuje różnego rodzaju formy dydaktyczne takie jak wykłady, ćwiczenia lub warsztaty. Organizowane są również spotkania i wykłady otwarte z przedstawicielami pracodawców. W ramach nauczania na odległość studenci korzystają z platformy e-learningowej, która w ich przekonaniu jest niezmiernie pomocna. Jedynym zastrzeżeniem ze strony studentów odnośnie działania platformy jest to, iż dostęp do niej zostaje automatycznie, całkowicie zablokowany w momencie upływu terminu płatności czesnego. Często zdarza się tak, iż nawet w momencie zapłaty na kilka dni przed upływem wskazanego terminu, informacje w systemie nie są odpowiednio aktualizowane, w związku z czym studenci nie mają żadnej możliwości skorzystania z platformy. W związku z tym, że większość spraw są w stanie załatwić tą drogą, a brak dostępu zmusza ich do przyjazdu na Uczelnię np. w środku tygodnia, dla studentów pracujących bądź dojeżdżających stanowi duży problem.

Studenci obecni na spotkaniu nie byli w stanie ocenić przedmiotowych możliwości. Nie spotkali się ze studentami szczególnie uzdolnionymi, którzy skorzystaliby z możliwości indywidualizacji procesu kształcenia, dopasowując go do swoich predyspozycji. Z relacji kadry naukowej wynika, że możliwości w tym obszarze oczywiście istnieją, studenci tacy otaczani są szczególną opieką naukową i dydaktyczną. Często angażowani są w różnego rodzaju projekty naukowe prowadzone przez Uczelnię bądź Instytut Logistyki i Magazynowania. W dużej mierze kwestia ta uzależniona jest od obszaru zainteresowań studenta i co za tym idzie kadry naukowo-dydaktycznej, służącej swoją pomocą i doświadczeniem.

Podczas wizytacji nie doszło do spotkania z osobami niepełnosprawnymi. Z relacji Władz jak również studentów wynika, iż osoby, o których mowa, mogą liczyć na dostosowanie procesu kształcenia do ich szczególnych wymagań. Studenci z niepełnosprawnościami mogą liczyć na pomoc merytoryczną ze strony pracowników naukowych, administracyjnych jak również studentów.

3.2) Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

Na podstawie analizy wszystkich elementów związanych z kształceniem można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Uczelnię dla kierunku "logistyka". Cele realizacji poszczególnych przedmiotów określone w sylabusie są zgodne z założeniami opisu sylwetki absolwenta (duże zorientowanie na zajęcia praktyczne, praktyki studentów w firmach partnerskich), a treści programowe i metody dydaktyczne sformułowane dla poszczególnych przedmiotów odpowiadają celom i założeniom określonym dla kierunku "logistyka".

W opinii studentów treści programowe, formy jak również metody dydaktyczne są ze sobą spójne. W większości przypadków forma prowadzenia zajęć jest dopasowana do treści na nich prezentowanych. Jeżeli przedmiot wymaga zdobycia określonych umiejętności praktycznych, zajęcia odbywają się w formie ćwiczeń lub warsztatów. Na zajęciach takich studenci mają możliwość skorzystania z odpowiednich narzędzi i urządzeń. W takim

przypadku odpowiednia jest również forma weryfikacji wiedzy i umiejętności (o czym mowa w dalszych częściach raportu). W związku z tym, iż studentom zależy przede wszystkim na uzyskaniu umiejętności praktycznych, co zgodne jest również z koncepcją kształcenia, niezwykle ważne jest dla nich to że zajęcia prowadzone są w większości przez praktyków, co daje im możliwość poznania pewnych zagadnień od strony nie tylko teoretycznej. Prowadzący starają się przedstawiać aktualne problemy pojawiające się w logistyce i ich praktyczne rozwiązania. Dzięki temu studenci nabywają zarówno wiedzę teoretyczną jak również praktyczne umiejętności niezbędne w przyszłym zawodzie.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Biorąc pod uwagę merytoryczne treści programu studiów, ocenę czasu trwania studiów i sposób określania nakładu pracy, w tym możliwości przenoszenia osiągnięć studenta, sposób organizowania i kontrolowania praktyk oraz organizację toku studiów można stwierdzić, że program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia**
- 2) **Podsumowując można stwierdzić, że program studiów, w szczególności dobór metod dydaktycznych, sposoby weryfikowania efektów kształcenia są właściwie dobrane i umożliwiają osiągnięcie celów i efektów kształcenia, tak jak zostało to założone przez Uczelnię dla kierunku "logistyka".**

Kryterium 4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

4.1). *Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.*

Minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów **pierwszego stopnia** tworzy 15 osób, w tym 14 nauczycieli akademickich z dorobkiem naukowym w zakresie logistyki. W ramach grupy osób specjalizujących się w zakresie logistyki do minimum kadrowego zaliczono 6 nauczycieli akademickich z tytułem profesora lub stopniem naukowym doktora habilitowanego oraz 8 osób ze stopniem naukowym doktora. Ponadto do minimum kadrowego w grupie osób posiadających stopień naukowy doktora i dorobek z dziedziny nauk ekonomicznych w ramach ocenianego kierunku studiów został zaliczony jeden nauczyciel akademicki, który specjalizuje się w towaroznawstwie.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe.

Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

4.2). *Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa (w tym posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku w danym obszarze wiedzy lub doświadczenia zawodowego, pensum dydaktyczne, wymiar czasu pracy).*

Teczki osobowe zawierają dokumenty pozwalające na ocenę, czy nauczyciel akademicki spełnia wymagania do zaliczenia do minimum kadrowego na kierunku logistyka, tj. czy posiada odpowiednie kwalifikacje naukowe (stopnie i tytuły naukowe oraz dorobek), w

jakim wymierza realizują pensum dydaktyczne, a także czy złożył nie później niż do dnia 30 czerwca roku poprzedzającego rok akademicki oświadczenie o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *logistyka* w Wyższej Szkole Logistyki w Poznaniu. W Uczelni oświadczenia zostały podpisane w dniu 17 września 2011 r.

Zgodnie z informacjami zawartymi w tych oświadczeniach wszystkie wskazane do minimum kadrowego osoby stanowią minimum kadrowe nie więcej niż dwukrotnie, a także że są zatrudnione w Uczelni na podstawie umowy o pracę w pełnym wymiarze czasu pracy nie krócej niż od początku roku akademickiego. Ponadto znajduje się tam również dokumentacja w sprawie prowadzonych postępowań dotyczących zatrudnienia na odpowiednie stanowiska, związana z realizacją zwyczajowych procedur dotyczących prowadzonej w Uczelni polityki kadrowej.

Wszyscy nauczyciele akademicy, którzy tworzą minimum kadrowe spełniają warunek posiadania odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku naukowego oraz realizują przewidziane przepisami prawa minimalne pensum dydaktyczne, które w przypadku osób posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego przekracza 60 godzin zajęć dydaktycznych, a dla nauczycieli ze stopniem naukowym doktora przekracza 90 godzin zajęć w ciągu roku akademickiego. W 15 osobowej grupie osób zaliczonych do minimum kadrowego są reprezentanci zarówno nauk technicznych, jak i ekonomicznych, specjalizujący się we wszystkich obszarach wiedzy, związanej z inżynierską i licencjacką ścieżką kształcenia w ramach ocenianego kierunku studiów.

Zwraca się uwagę na fakt, że złożone oświadczenia dotyczące zaliczenia do minimum kadrowego posiadają wady polegające przede wszystkim na braku informacji o podstawowych miejscach pracy oraz jednoznacznego określenia poziomu studiów, dla których wyrażono zgodę na zaliczenie do minimum kadrowego.

Na kierunku *logistyka* studiuje w sumie 991 studentów co oznacza, że w pełni spełnione są wymagania dotyczące relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiącymi minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów, która kształtują się na poziomie, jak 1 do 66.

Zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów kształcenia podstawowego i kierunkowych są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek z odpowiadających tym przedmiotom dziedzin i dyscyplin naukowych. Liczne przedmioty specjalnościowe, które mają na celu zdobycie praktycznych umiejętności i wiedzy, obsadzone są przez specjalistów z doświadczeniem zawodowym lub bogatym dorobkiem badawczym w ramach działalności Instytutu Logistyki i Magazynowania na rzecz praktyki gospodarczej.

Szkoła prowadzi kształcenie w formie e-learningu zgodnie z rozporządzeniem MNiSW z dnia 25 września 2007 roku w sprawie warunków jakie muszą być spełnione, aby zajęcia dydaktyczne na studiach mogły być prowadzone z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W ciągu całego roku akademickiego z inicjatywy Pełnomocnika Rektora ds. e-learningu i przy udziale koordynatora administracyjnego platformy e-learningowej prowadzone są szkolenia z zakresu:

- obsługi platformy e-learningowej dla nauczycieli akademickich,
- opracowywania materiałów dydaktycznych oraz metodyki nauczania na odległość,
- korzystania z technik e-learningowych przez studentów.

Na podstawie przeprowadzonej oceny dorobku naukowego, doświadczenia zawodowego i realizowanego pensum dydaktycznego można jednoznacznie stwierdzić, że został spełniony warunek minimum kadrowego dla studiów I stopnia na kierunku

logistyka. Liczba i dorobek naukowy kadry dydaktycznej stwarza możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitolowanych zajęciach i ich ocena.

4.3). Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów

Istotnym elementem wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia jest prowadzenie właściwej polityki kadrowej, w tym właściwy dobór nauczycieli akademickich prowadzących kształcenie na ocenianym kierunku studiów.

Dobór kadry odbywa się na zasadach określonych w Statucie Uczelni. Uczelnia zatrudnia nauczycieli akademickich gdy ich kompetencje merytoryczne zapewnią wysoki poziom zajęć dydaktycznych. Kandydaci na stanowiska naukowo-dydaktyczne są oceniani przez Kierowników Katedr i opinie formułowane przez Dziekana Wydziału, który ewentualnie rekomenduje ich zatrudnienie do Rektora. Awans zawodowy nauczyciela jest uzależniony od jego aktywności naukowej i dorobku naukowego. Uczelnia w miarę możliwości finansowych funduje nauczycielom z własnych środków finansowych stypendia doktorskie i habilitacyjne. Finansuje również badania naukowe, których celem jest rozwój naukowy pracowników. Warunki płacowe nauczycieli określa „Regulamin wynagradzania pracowników naukowo-dydaktycznych i dydaktycznych”. Brak jest jednak stosownych procedur w Uczelni potwierdzających funkcjonowanie systemu wynagradzania pracowników z wynikami okresowej oceny pracowników.

W Uczelni, a także na Wydziale nie ma opracowanych i sformalizowanych procedur i kryteriów doboru i weryfikacji kadry dydaktycznej wynikających z prowadzenia odpowiedniej polityki kadrowej (poza Statutem), co jest niezbędnym elementem funkcjonowania wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia.

Obecny skład minimum kadrowego kierunku *logistyka* został ukształtowany w roku akademickim 2007/2008. Na podkreślenie zasługuje jego stabilność i fakt, że dla dwóch profesorów oraz dla siedmiu doktorów zaliczanych do minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia na kierunku *logistyka* WSL w Poznaniu stanowi podstawowe miejsce pracy. Jest to efekt właściwej polityki personalnej prowadzonej przez władze Uczelni, a zwłaszcza rekrutacji kadr z będącego założycielem Szkoły resortowego Instytutu Logistyki i Magazynowania.

W ramach prowadzonej polityki kadrowej wykorzystywane są elementy wewnętrznego systemu jakości kształcenia. Powodem rozwiązania stosunku pracy są negatywne opinie ankietowanych studentów. Dodatkowym kryterium oceny pracowników są wyniki systematycznie prowadzonych przez kierowników katedr hospitacji zajęć dydaktycznych.

W trosce o rozwój własnego potencjału kadrowego w Wyższej Szkole Logistyki wdrożono system wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, którego zasadniczymi elementami są stypendia doktorskie i habilitacyjne oraz współpraca międzynarodowa w zakresie mobilności kadry i europejskich projektów badawczych. Efektem podjętych działań wspomagających rozwój naukowy kadry WSL są trzy zaawansowane przewody habilitacyjne, których pozytywne zakończenie pozwoliłoby na prowadzenie studiów drugiego stopnia na kierunku *logistyka*. Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym potwierdziły starania władz WSL zmierzające do stworzenia

sprzyjających warunków do awansu naukowego osób, dla których Uczelnia stanowi podstawowe miejsce pracy.

Liczba i kwalifikacje kadry dydaktycznej na studiach pierwszego stopnia na kierunku *logistyka* w pełni odpowiadają realizacji celów edukacyjnych, co wynika z ocen szczegółowych.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Minimum kadrowe ocenianego kierunku studiów tworzy 15 nauczycieli akademickich, w tym 6 osób z tytułem naukowym profesora lub stopniem doktora habilitowanego i 4 doktorów, którzy prowadzą zajęcia dydaktyczne w odpowiednim wymiarze godzin.**
- 2) **Zajęcia dydaktyczne z poszczególnych przedmiotów w ramach inżynierskiej i licencjackiej ścieżki kształcenia są prowadzone przez nauczycieli akademickich posiadających dorobek z odpowiadających im dziedzin i dyscyplin naukowych.**
- 3) **Władze WSL prowadzą stabilną i transparentną politykę personalną oraz stwarzają warunki do rozwoju naukowego własnej kadry dydaktycznej.**

Kryterium 5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Uczelnia dysponuje własnymi pomieszczeniami o ogólnej powierzchni 4200 m², z których około 2500 m² wykorzystywanych jest na sale wykładowe, pracownie i laboratoria specjalistyczne. Wszystkie pomieszczenia dydaktyczne, administracyjne i socjalne są dostosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych oraz wyposażenie w środki audiowizualne. Uczelnia posiada 4 laboratoria komputerowe na 20 stanowisk każde oraz jedno **specjalistyczne laboratorium technik automatycznej identyfikacji produktów RFID**. Warto podkreślić, że wyposażenie laboratorium RFID zostało całkowicie sfinansowane przez jedną z firm współpracujących z Uczelnią. Podobnie sfinansowane zostały liczne edukacyjne wersje specjalistycznego oprogramowania do wspomaganie decyzji logistycznych w laboratoriach komputerowych.

W pomieszczeniu biblioteki o powierzchni 200 m² wydzielono 38 miejsce dla czytelników. Zasoby biblioteczne składają się z ponad 10000 pozycji zwartych, ponad 230 subskrybowanych czasopism drukowanych (w tym komplet dostępnych polskich czasopism z zakresu logistyki) oraz 12 326 czasopism dostępnych w formie elektronicznej. Liczba oraz tematyka zgromadzonych i dostępnych publikacji w pełni zaspokaja potrzeby studentów i pracowników. Trwają prace nad wprowadzeniem swobodnego dostępu do zbiorów bibliotecznych.

W opinii studentów infrastruktura budynków Wyższej Szkoły Logistyki pozwala na pełną realizację procesu kształcenia na wizytowanym kierunku. W budynkach Uczelni, znajdują się przestronne sale wykładowe wyposażone w sprzęt audiowizualny, często wykorzystywany przez wykładowców oraz studentów podczas zajęć. Część zajęć studenci mają możliwość odbywać się w specjalistycznych salach wyposażonych w odpowiednie oprogramowanie, niezbędne w obszarze logistyki, co pozwala im na praktyczne wykorzystanie wiedzy zdobytej podczas zajęć merytorycznych i zdobycie umiejętności wykorzystywanych powszechnie w pracy *logistyka*. Studenci uważają, iż dobór sal jak

również ich wyposażenie w pełni odpowiada planom realizowanym na zajęciach praktycznych. Studenci, w szczególności cenią sobie pracownie RFID, gdzie mają styczność z najnowszą technologią i możliwość prowadzenia badań nad jej udoskonaleniem i wprowadzeniem w praktykę. Na terenie Uczelni funkcjonuje również sieć bezprzewodowego internetu, co w przekonaniu studentów jest ogromną zaletą i na co zwracali uwagę podczas spotkania. Na korytarzach udostępnionych zostało kilkanaście stanowisk komputerowych do pełnej dyspozycji studentów. W jednym z budynków Uczelni znajdują się Biblioteka, również wyposażona w stanowiska komputerowe. Z relacji studentów wynika iż jest ona odpowiednio zaopatrzona w niezbędny dla nich księgozbiór. Większość pozycji mogą wypożyczyć bez ograniczeń, jednak część księgozbioru dostępna jest wyłącznie na miejscu, co stanowi pewien problem dla studentów.

Studenci pozytywnie oceniają również miejsca, w których odbywają się obowiązkowe praktyki na podstawie skierowania z Uczelni. Wskazują na dużą przydatność takich praktyk, ze względu na to, że mają możliwość pracować w lokalnych przedsiębiorstwach logistycznych, gdzie przy wykorzystaniu odpowiednich programów komputerowych i sprzętów logistycznych nabywają praktyczne umiejętności.

Infrastruktura Uczelni jest również odpowiednio przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych. W budynkach znajdują się odpowiednie windy oraz schodołazy, ułatwiające poruszanie się osobom na wózkach inwalidzkich. Nie istnieją również ograniczenia w postaci wysokich progów czy wąskich korytarzy i wejść, dlatego też studenci mogą bez trudności dotrzeć do każdej sali wykładowej. Na każdym piętrze istnieje przystosowane WC, a dodatkowo na parterze budynku znajduje się również łazienka odpowiednio przystosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego *ocena: wyróżniająca*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Infrastruktura dydaktyczna (specjalistyczne pracownie i oprogramowanie) i naukowa (zasoby biblioteczne) jest wyróżniająco dostosowana do procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów i pozwala na osiągnięcie wszystkich deklarowanych efektów kształcenia.

Kryterium 6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Od 2005 roku pracownicy naukowo - dydaktyczni WSL w Poznaniu zrealizowali kilkanaście indywidualnych i zespołowych projektów badawczych, których tematyka jest ściśle związana z procesem kształcenia na kierunku *logistyka*. W latach 2007-2011 Uczelnia ze środków własnych przeznaczyła na badania naukowe kwotę około 447 tysięcy złotych, w tym około 30 tysięcy Euro w ramach wkładu własnego w międzynarodowych projektach finansowanych ze środków UE. W wyniku ostatniej **oceny parametrycznej jednostek naukowych WSL w Poznaniu uzyskała 3 kategorię**. WSL w Poznaniu jest wydawcą kwartalnika **LogForum**, który ukazuje się w języku angielskim, a w **punktacji MNiSzW posiada 9 punktów, a Index Copernicum wyniósł 4.77 punktów**. W latach 2005-2011 WSL w Poznaniu zrealizowała następujące europejskie projekty edukacyjno - badawcze:

- NEDLOG – Nowoczesna edukacja dla logistyki (program Leonardo da Vinci),
- DELPHI – Tworzenie e- learningowych programów logistycznych w celu podnoszenia innowacyjności (program Leonardo da Vinci),

- Wielkopolska musi wiedzieć- partnerstwo szkolnictwa zawodowego i rynku pracy kluczem do podniesienia atrakcyjności zawodów technik logistyk i technik spedytor (POKL, priorytet IX).

W trakcie realizacji znajduje się projekt badawczy finansowany przez Narodowe Centrum Nauki pt. Symulacja przepływem materiałów przedsiębiorstwa instrumentem wielowymiarowej analizy efektywności procesów transportowych.

Bezpośrednie zaangażowanie studentów w pracach przy badaniach ankietowych oraz dostęp do publikowanych wyników badań pozytywnie wpływa na jakość procesu dydaktycznego, a w przypadku wybranych studentów umożliwia indywidualizację procesu kształcenia. Ponadto współpraca naukowo - badawcza z podmiotami z sektora logistycznego umożliwia studentom dostęp do unikatowego sprzętu i aparatury do automatycznej identyfikacji produktów RFID oraz edukacyjnych wersji wielu specjalistycznych programów komputerowych wspomagających decyzje logistyczne w przedsiębiorstwach i łańcuchach dostaw.

Studenci obecni na spotkaniu nie są w większości zainteresowani badaniami naukowymi prowadzonymi na Uczelni, jednak wskazywali, iż niekiedy prowadzący poszczególne zajęcia informują i zapraszają ich do wzięcia udziału w inicjatywach podejmowanych na tym polu. Z relacji pracowników naukowych wynika iż, studenci byli zaangażowani w prace badawcze w roli np. ankierów. Większą aktywność podejmują studenci zaangażowani w prace koła naukowego. Studenci również nie mieli bezpośredniego kontaktu z wynikami badań naukowych, aczkolwiek zaznaczyli, iż niektórzy z wykładowców przedstawiają podczas zajęć fragmentaryczne wyniki swojej pracy, jeżeli pozostają w związku z aktualną tematyką zajęć. Z racji tego, iż Uczelnia funkcjonuje przy Instytucie Logistyki i Magazynowania, studenci mają możliwość korzystania zarówno z jego dorobku naukowego (informacja i dostęp do prowadzonych projektów), jak również wyposażenia Instytutu.

Uczelnia na szeroką skalę prowadzi stałą współpracę z przedsiębiorstwami z obszaru logistyki. Studenci mają możliwość uczestniczenia w specjalnie organizowanych wykładach i panelach dyskusyjnych z udziałem kadry menadżerskiej największych firm logistycznych w kraju i zagranicą. Coraz częściej specjaliści z branży zapraszani są na poszczególne zajęcia, gdzie dzielą się swoimi doświadczeniami ze studentami. Studenci cenią sobie tego typu inicjatywy, jako alternatywną formę pogłębiania wiedzy.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego *ocena: wyróżniająco*

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

Badania naukowe prowadzone przez jednostkę koncentrują się wokół tematów związanych z ekonomicznymi i technicznymi aspektami doskonalenia zarządzania logistycznego, a tym samym są ściśle związane z ocenianym kierunkiem studiów. Prowadzenie studiów na poziomie I stopnia nie zobowiązuje uczelni do prowadzenia badań naukowych, a w ocenie ministerialnej jednostka uzyskała 3 kategorię naukową a kwartalnik wydawany w języku angielskim uzyskał 9 punktów.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

7.1). *Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę*

kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

Zasady rekrutacji tryb przyjęć na stacjonarne i niestacjonarne studia pierwszego stopnia określa Uchwała nr 15/2009/2010 Senatu WSL z dnia 17 marca 2010 r. Wymagane jest złożenie określonych dokumentów, a o przyjęciu decyduje kolejność zgłoszeń. Wątpliwości budzi brak możliwości weryfikacji merytorycznej wiedzy kandydatów, szczególnie w przypadku ich większej liczby. Postępowanie kwalifikacyjne przeprowadza powołana przez Rektora Uczelniana Komisja Rekrutacyjna, która podejmuje decyzje o przyjęciu lub nieprzyjęciu kandydata na studia. Uchwała określa również zasady kwalifikacji kandydatów, którzy ukończyli szkołę średnią za granicą. Sformułowane zasady rekrutacji nie zawierają zapisów dyskryminujących. Biorąc pod uwagę obecną, liczbę grup oraz potencjał dydaktyczny i kadrowy przyjęte zasady rekrutacji odpowiadają możliwościom realizacji procesu kształcenia na kierunku "logistyka".

Z relacji studentów wynika, iż zasady rekrutacji były dla nich jasne i konkretne. Zwrócili uwagę na fakt, iż Uczelnia nie stawia dużych wymagań podczas naboru na studia. Należy jedynie przedłożyć świadectwo dojrzałości, wynik matury nie ma dużego znaczenia. W ich mniemaniu decydującą kwestią jest czas złożenia wymaganych dokumentów. Zdaniem większości to dobre rozwiązanie, jednak może wpływać na jakość prowadzonych w przyszłości zajęć. Studenci są również zobligowani do wyboru jednego z dwóch języków obcych, z którego piszą test sprawdzający poziom zaawansowania. Poczytują to za dobre rozwiązanie, choć wskazują na fakt, iż lektoraty z języków obcych odbywają się dopiero na późniejszym etapie nauki, przez co wyniki testów mogą stać się w dużej mierze nieaktualne.

7.2). Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Na podstawie analizy ocen wystawionych w semestrze zimowym r.a. 2011/2012 można stwierdzić, że struktura wystawianych ocen z poszczególnych przedmiotów nie budzi zastrzeżeń. Według regulaminu studiów skala ocen obejmuje oceny od 2,0 do 6,0 (celująca).

Największy odsetek ocen stanowią oceny dostateczne (31,4%) oraz oceny dobre (18,4%). Oceny bardzo dobre stanowią 11,3%, dobre plus 12,5%, dostateczne plus 15,0%, oceny niedostateczne 11,1%; 3% stanowią oceny celujące (6,0). Z poszczególnych przedmiotów rzadko zdarza się wyraźne zawyżanie lub zaniżanie ocen.

Z kolei oceny z pracy dyplomowej są stosunkowo wysokie, szczególnie na studiach stacjonarnych (23,8% stanowią oceny bardzo dobre, 64,3% oceny dobre i dobre plus oraz oceny dostateczne plus 11,9%). Brak jest ocen dostatecznych. Na studiach niestacjonarnych oceny bardzo dobre stanowią 14,3%, oceny dobre plus i dobre 72,3% oraz oceny dostateczne plus 13,4%. Również na studiach niestacjonarnych brak jest ocen dostatecznych. Średnia ocena na dyplomie absolwentów kierunku "logistyka" w 2011 r. wynosiła 4,0. Na dyplomie najczęściej jest w kolejności: ocen dobrych (40,4%), dobrych plus (26,1%), dostatecznych plus (20,5%), dostatecznych (6,8%) i bardzo dobrych (6,2%). O ile struktura ocen z zaliczeń i egzaminów jest prawidłowa, to przy ocenie prac dyplomowych istnieje tendencja do ich zawyżania.

System oceny studentów umożliwia obiektywną ocenę ich osiągnięć. Oceny z przedmiotów są wystawiane adekwatnie do stanu wiedzy, z tendencją do zawyżania ocen z prac dyplomowych. Dla każdego z przedmiotów w sylabusach są zdefiniowane wymagania i warunki zaliczenia danego przedmiotu.

System oceny osiągnięć studentów, w ich opinii jest skonstruowany w odpowiedni sposób. Już w momencie rozpoczęcia danego przedmiotu, są informowani o tym jaką formę będzie miało sprawdzenie ich wiedzy. Zasady te nie podlegają później modyfikacji. Studenci uważają, iż formy egzaminów i zaliczeń są odpowiednio dopasowane do sposobu prowadzenia zajęć i treści na nich przekazywanych. W przypadku zajęć praktycznych skupiających się na ćwiczeniach i pracy twórczej studentów, zaliczenie przedmiotu polega zazwyczaj na stworzeniu odpowiedniego projektu. Studenci wiedzą pod jakim kontem są egzaminowani i czego się od nich wymaga.

7.3). Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.

Obowiązujący w WSL w Poznaniu system punktów ECTS został skonstruowany i wdrożony zgodnie ze stosownym rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci kierunku *logistyka* mają możliwość uznania uzyskanych punktów ECTS w zagranicznych uczelniach partnerskich na podstawie decyzji dziekańskiej. Poza wyjazdami w ramach programu LLP Erasmus, studenci mają możliwość zdobycia podwójnego dyplomu na podstawie umów bilateralnych z University of Applied Sciences Berlin - Wildau z Niemiec. W latach 2007-2011 podwójny dyplom uzyskało 31 studentów. Podobnie jak w wielu innych krajowych uczelniach zawodowych międzynarodowa wymiana kadry i studentów odbywa się na niewielką skalę przy występowaniu znaczących dysproporcji między liczbą wyjazdów i przyjazdów. W latach 2007-2011 nie odnotowano przyjazdów studentów z zagranicznych uczelni partnerskich, czego powodem jest prawdopodobnie brak kompleksowej i atrakcyjnej oferty dydaktycznej w języku angielskim.

Mimo pozytywnej oceny wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia wskazane są działania na rzecz upowszechnienia zagranicznej mobilności studentów oraz przygotowania rozszerzonej oferty zajęć dydaktycznych prowadzonych w języku angielskim.

Podczas spotkania, studenci zapytani o to jak oceniają system transferu i akumulacji punktów działający na ich Uczelni, nie potrafili udzielić konkretnej odpowiedzi. Wynika z tego, iż ani odpowiednie organy Uczelni, ani Samorząd nie prowadzą żadnej polityki informacyjnej, przybliżającej studentom założenia, cele i możliwości płynące z systemu transferu i akumulacji punktów. W świetle powyższego, trudno jest mówić o wykorzystywaniu systemu w celu zwiększania mobilności studentów i indywidualizacji procesu kształcenia. Studenci nie są zainteresowani modyfikacją procesu kształcenia pod kątem swoich zainteresowań. Wyboru przedmiotów fakultatywnych dokonują kierując się przy tym takimi kryteriami, jak np. liczba godzin zajęć dydaktycznych, osoba prowadzącego.

Studenci mają możliwość wzięcia udziału w programach międzynarodowych wymian studenckich takich jak Erasmus czy program Podwójny Dyplom. Informacje o programach są ogólnie dostępne i na bieżąco uaktualniane, zarówno na stronie internetowej, jak również w siedzibie jednostki odpowiedzialnej za wymianę. Uczelnia ma podpisane umowy o współpracy w obszarze mobilności studentów m.in. z uczelniami z Niemiec, Węgier, czy Finlandii. Pomimo tego, iż zasady wymiany studentów, jak również kryteria udziału w nich, są dla studentów przejrzyste, nie korzystają oni z możliwości wyjazdów. Wynika to przede wszystkim z tego powodu, iż większość z nich podejmuje już w trakcie studiów pracę zawodową. Dlatego też w trakcie spotkania nie byli w stanie ocenić, tego jak w praktyce funkcjonuje cały system. Z relacji osób odpowiedzialnych za jego realizację wynika, iż

studenci korzystający z programu nie zgłaszali żadnych uwag ani problemów związanych z uczestnictwem w wymianach międzynarodowych.

Z racji braku zainteresowania ze strony studentów, zarówno wymianami międzynarodowymi, jak również badaniami na tak szeroką skalę te dwa elementy nie wpływają zasadniczo na proces osiągnięcia wymaganych od studentów kompetencji.

7.4). Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Dla kierunku *logistyka* opracowany jest zestaw opisów przedmiotów (sylabusy). W sylabusach na ogół dobrze są określone treści programowe (zwięźle, z podziałem na wykłady i ćwiczenia, z dokładnym rozpisaniem godzin zajęć). Brak jest jednak zdefiniowanych efektów kształcenia oraz określenia warunków zaliczenia. W przypadku przedmiotów prowadzonych w systemie e-learningowym brak jest wskazania jaka część przedmiotu (wymiar godzinowy) prowadzona jest na platformie e-learningowej (np. dotyczy to takich przedmiotów jak: "Organizacja i funkcjonowanie transportu", "Podstawy rachunkowości i finansów", "Prawo"). Niektóre z przedmiotów określane jako fakultatywne ograniczonego wyboru mają bardzo podobne (lub takie same) treści programowe (przedmioty te wymienione są w pkt. 2.1. niniejszego Raportu).

Studenci i wykładowcy ocenianego kierunku studiów korzystają z elektronicznej platformy komunikacyjnej, która umożliwia dostęp do bieżących informacji i baz danych przydatnych w procesie kształcenia. Indywidualizacji i doskonaleniu tego procesu sprzyjają m.in. właściwie dobrane i przygotowane zajęcia dydaktyczne z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość. W ciągu całego roku akademickiego prowadzone są szkolenia z zakresu korzystania z technik e-learningowych przez nauczycieli i studentów. Indywidualizacja procesu kształcenia możliwa jest również przez aktywność w studenckich kołach naukowych oraz uczestnictwo w organizowanych przez Uczelnię konferencjach i seminariach naukowych. Ponadto należy podkreślić, że materialne i organizacyjne warunki odbywania studiów w WSL w Poznaniu dostosowane są do potrzeb osób niepełnosprawnych.

System opieki naukowej i dydaktycznej funkcjonuje na Uczelni w odpowiedni sposób. Studenci bardzo dobrze oceniają swój kontakt z kadrą naukowo – dydaktyczną. Zadowolenie studentów w tej kwestii uwidacznia się również w wynikach ankiet. Studenci wskazują na bardzo dobry kontakt z wykładowcami. Prowadzący zajęcia są otwarci na sugestie i propozycje studentów związane ze sposobem prowadzenia zajęć. W Uczelni funkcjonuje specjalny rejestr spóźnień, w którym odnotowywane są nieusprawiedliwione spóźnienia nauczycieli akademickich. W sytuacji kiedy zajęcia z jakiś powodów nie mogą się odbyć, studenci są informowani o tym odpowiednio wcześniej, dzięki informacjom na platformie internetowej. Prowadzący zajęcia są dostępni dla studentów również podczas konsultacji, studenci stwierdzili, iż przestrzegają oni terminów i godzin wyznaczonych i podanych wcześniej do wiadomości studentom.

Studenci pozytywnie ocenili również możliwości korzystania ze specjalnej platformy e-learningowej, gdzie mogą zdobyć przynajmniej część kompetencji. Na stronie udostępnione są wszelkie przydatne informacje. Studenci mają dostęp do materiałów dydaktycznych, sylabusów, mogą również w ramach wirtualnego dziekanatu, załatwić sprawy związane z administracyjną obsługą studenta. W ramach platformy działa również wirtualny indeks. Niektórzy studenci zwrócili jednak uwagę, iż często aby zaliczyć dany materiał na platformie elearningowej wystarczy zalogować się do systemu i wejść na odpowiedni dokument. System poczytuje to jako „przyswojenie sobie” odpowiednich treści. Wiedza ta nie jest na bieżąco

sprawdzana np. w formie testów dostępnych na platformie, związanych z tematyką danej prezentacji, których rozwiązanie dopiero stanowiłoby podstawę do zaliczenia przedmiotu. Studenci zwrócili uwagę, na niski poziom lektoratów z języków obcych. Lektoraty odbywają się, w ich przekonaniu zbyt późno w programie studiów i zdecydowanie za krótko trwają. Studenci utożsamiają język obcy jako jedno podstawowych narzędzi pracy logistyka i w tym zakresie uważają iż Uczelnia nie zapewnia im możliwości zdobycia odpowiednich kwalifikacji. Kwestia języka obcego stanowi duży problem, jeżeli chodzi o poszukiwanie pracy przez absolwentów Uczelni. Podczas rozmowy pracownik Biura Karier stwierdził, iż podstawową przyczyną odrzucenia ofert absolwentów jest brak znajomości języka angielskiego. Kwestia jaką podnieśli studenci podczas spotkania to odpłatność za drugi termin egzaminu poprawkowego, w ich przekonaniu Uczelnia nie powinna pobierać dodatkowych świadczeń pieniężnych w takiej postaci, ze względu na czesne jakie zobligowani są oni uiścić za kolejne etapy studiów.

Studenci zgodnie stwierdzili, iż informacje zawarte w sylabusach przedstawionych przez poszczególnych prowadzących, są kompletne. Mogą tam znaleźć tematykę poszczególnych zajęć, przydatną literaturę, formę zaliczenia. W sylabusach nie znalazły się informacje na temat zakładanych efektów kształcenia. Jednak dla studentów nie stanowi to problemu. Wątpliwości budzi również kwestia braku określenia wymagań wstępnych koniecznych do odbycia zajęć (określonych umiejętności bądź wiedzy). W przedstawionych przez Uczelnię sylabusach nie znalazły się żadne informacje na ten temat, pomimo iż część przedmiotów możliwa jest do odbycia dopiero po wcześniejszym zaliczeniu innego przedmiotu. Może wprowadzać to studentów w błąd.

Podstawowym czynnikiem motywującym studentów do osiągnięcia lepszych wyników są stypendia rektora za wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe. System przyznawania tych świadczeń został odpowiednio dostosowany do wprowadzonych nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym wymagań. Dodatkowo Uczelnia w ramach porozumienia ze spółką Prologis, przyznaje nagrody pieniężne w kategoriach: najlepsza praca dyplomowa, najlepszy dyplom. Stypendium pieniężne wynosi ok. 3 tys. zł. W opinii studentów system ten motywuje ich do podejmowania większego wysiłku, jeżeli chodzi o wyniki w nauce.

W ramach systemu pomocy materialnej studenci mogą korzystać ze wszystkich świadczeń, określonych w art. 173 ust 1 ustawy - Prawo o szkolnictwie wyższym.

Przyznawanie świadczeń, pozostaje formalnie w kompetencji Rektora. Powołana została jednak Komisja Socjalna składająca się w większości ze studentów, która stanowi organ pomocniczy dla Rektora i zajmuje się przygotowaniem odpowiedniej dokumentacji. Ostateczna jednak decyzja, co do przyznania świadczeń należy do Rektora. Podczas rozmowy z członkiem Zespołu Oceniającego zostało podniesione to, iż przedstawiciele samorządu często nie pojawiają się na posiedzeniach Komisji, co paraliżuje jej pracę.

Decyzje wydawane w sprawie przyznania bądź odmowy przyznania świadczeń pomocy materialnej, posiadają wszelkie elementy formalne wymagane dla każdej decyzji przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Kryteria przyznania zarówno stypendium rektora za wyniki w nauce i osiągnięcia naukowe, artystyczne, sportowe jak również stypendiów socjalnych i zapomóg, są jasno sprecyzowane i są znane studentom. Wysokość poszczególnych stypendiów w opinii studentów jest adekwatna do wymagań jakie należy spełnić, aby je otrzymać. Studenci uważają, iż proces rozpatrywania wniosków i wydawania decyzji przebiega sprawnie i nie następuje żadnych trudności. Decyzje jak również sukcesywnie wypłacanie świadczeń odbywa się terminowo.

Uczelnia podejmuje szereg czynności mających na celu aktywizację społeczności studenckiej zarówno na polu zawodowym, kulturalnym jak i społecznym. Dużą rolę odgrywa tutaj samorząd studencki, który skupia swoją działalność przede wszystkim na organizowaniu imprez integracyjnych. Przedstawiciele Samorządu twierdzą, iż Władze Uczelni zapewniają im odpowiednie warunki do pracy; Uczelnia udostępniła na potrzeby Koła Naukowego i Samorządu siedzibę wyposażoną w odpowiedni sprzęt biurowy. Samorząd ma również ustalony z góry budżet, w ich przekonaniu w pełni zaspokajający wszelkie potrzeby.

O rozwój zawodowy studentów dba przede wszystkim Biuro Karier. Studenci mogą skorzystać w ramach jego usług z doradztwa zawodowego, kursów i szkoleń pisania CV i listów motywacyjnych. Na stronie internetowej jak również w siedzibie jednostki, studenci mogą zapoznać się z aktualnymi ofertami pracy. Najczęściej interesariuszami Biura są absolwenci kierunku.

Studenci wyrazili ogólne zadowolenie z racji studiowania na wizytowanym kierunku. W ich opinii proces kształcenia przebiega w odpowiedni sposób i spełnia ich oczekiwania. Jako największe zalety wskazali m.in. to, że mają możliwość pracy z najlepszymi, w ich opinii, specjalistami w dziedzinie logistyki, którzy dużą wagę przywiązują do aspektów praktycznych. Prowadzący wykazują bardzo dobre nastawienie do studentów, zwracają uwagę na ich potrzeby, ewentualne wnioski, starają się jak najbardziej zainteresować przedmiotem. Studenci cenią również możliwość realizacji części obowiązków związanych z procesem studiowania przy wykorzystaniu platformy e-learningowej

Szczególnym problemem opisanym wyżej jest kwestia lektoratów z języków obcych. Studenci postulowali rozszerzenie oferty Uczelni w tym zakresie, np. w formie zajęć fakultatywnych, nawet dodatkowo płatnych.

Niepokojące wydaje się to, iż Samorząd Studencki w ogóle nie jest zainteresowany działalnością na rzecz społeczności akademickiej, Jedyne inicjatywy podejmowane przez Samorząd to przede wszystkim imprezy integracyjne, zbiórki charytatywne. Studenci nie mają świadomości istnienia systemu zapewniania jakości kształcenia, jedynym przejawem ich działania jest obecność na posiedzeniach Senatu. Samorząd nie prowadzi żadnej polityki informacyjnej wśród studentów, poszerzającej ich wiedzę na temat jakości kształcenia, programu kształcenia, możliwości jego indywidualizacji.

Poziom zadowolenia studentów z opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej jest wysoki. W żadnym z trzech omawianych obszarów nie wskazali oni większych problemów, które utrudniałyby im w znaczny sposób proces studiowania. Drobne uchybienia mają charakter incydentalny i nie niosą za sobą daleko idących konsekwencji. Ze względu na fakt, ogólnego zadowolenia studentów, rzadko pojawiają się z ich strony uwagi lub skargi. Jeżeli jednak dochodzi do takiej sytuacji, studenci mogą liczyć na współpracę ze strony pracowników naukowych bądź administracyjnych, gdyż najczęściej ewentualne problemy rozstrzygane są na tym poziomie. Studenci nie zgłaszali problemów w kontaktach z Władzami Uczelni.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zasady jak również proces rekrutacji jest dla studentów przejrzysty i zrozumiały.**
- 2) System oceny osiągnięć jest skonstruowany w jasny sposób, nie budzi zastrzeżeń studentów.**

- 3) **Współpraca międzynarodowa w zakresie wymiany kadry i studentów sprzyja uzyskaniu zakładanych efektów kształcenia. Wskazane jest jednak podjęcie działań zmierzających do rozszerzenia skali i zakresu współpracy międzynarodowej w celu zwiększenia mobilności studentów krajowych oraz wyrównania istniejących dysproporcji między liczbą osób wyjeżdżających na studia zagraniczne i przyjeżdżających z zagranicznych uczelni partnerskich. Priorytetowym kierunkiem działań powinno być opracowanie spójnego programu zajęć dydaktycznych prowadzonych w języku angielskim. Krytycznie należy ocenić działania Władz Uczelni jak również samorządu studenckiego na obszarze popularyzowania wiedzy na temat systemu mobilności.**
- 4) **Uczelnia wspiera studentów w procesie indywidualizacji kształcenia dzięki zastosowaniu technologii internetowej do prowadzenia zajęć na odległość, transparentności informacyjnej w zakresie organizacji zajęć i funkcjonowania dziekanatu oraz swobodzie dostępu do zajęć fakultatywnych, które rozwijają zainteresowania studentów. System opieki dydaktycznej i naukowej w Uczelni działa prawidłowo. Studenci uważają, iż otrzymują od Uczelni w tym obszarze odpowiednią pomoc. Krytycznie ocenić należy jednak kwestię związaną z lektoratami z języków obcych, których jest w opinii studentów za mało i są na niskim poziomie.**

Kryterium 8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

8.1). *Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i analiz osiąganych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji;*

W Wyższej Szkole Logistyki w Poznaniu powołano Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia 16 grudnia 2009 r., którego zadaniem miało być organizowanie i monitorowanie wszystkich procesów zmierzających do podnoszenia jakości kształcenia, poprzez m. in. monitorowanie hospitacji zajęć dydaktycznych przy współpracy z kierownikami katedr, nadzór nad aktualizowaniem sylabusów, monitorowanie procesu oceny samodzielności przygotowywania prac dyplomowych, współpraca z samorządem studentów przy przeprowadzaniu ankiet oceny nauczycieli itp. Na posiedzeniu w dniu 21 grudnia 2011 r. Senat pozytywnie zaopiniował przedstawiony przez Pełnomocnika Rektora ds. Jakości Kształcenia - Model Systemu Zarządzania Jakością, którego celem jest opracowanie i wdrożenie kompleksowego modelu zarządzania jakością w obszarze kształcenia, zarządzania Uczelnią i relacjami z otoczeniem, zorientowanego na zapewnienie realizacji celu strategicznego WSL i osiągnięcia pozycji lidera kształcenia logistycznego w Polsce. A zatem w Uczelni system zapewnienia jakości kształcenia znajduje się na etapie wdrażania.

Brak jest również na Wydziale formalnych dokumentów dotyczących systemu upowszechniania informacji na temat wyników monitorowania procesu kształcenia i uzyskanych efektów kształcenia.

Zgodnie z obowiązującym prawem oraz strategią rozwoju Uczelni na lata 2012-2016 Senat WSL w Poznaniu w dniu 21.12.2011 roku przyjął uchwałę w sprawie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości pod nazwą – jak wspomniano wyżej - Modelem Systemu Zarządzania Jakością. Wdrażany Model SZJ dotyczy wszystkich obszarów działalności

Uczelni, w tym działalności dydaktycznej, aktywności naukowo- badawczej, procesów zarządczych oraz relacji z otoczeniem. Elementami Modelu SZJ są systematyczne działania polegające na:

- kontroli jakości zajęć dydaktycznych na podstawie ich hospitowania oraz ankietowania studentów,
- bieżącego nadzoru na realizacją planów i programów studiów,
- kontroli wybranych prac dyplomowych,
- dokumentowaniu, monitorowaniu, analizie i ocenie wyników kontroli wraz z wdrażaniem środków naprawczych,
- monitorowanie rynku pracy, dostosowywaniu programu praktyk i rozwijanie relacji z członkami Klubu Partnera,
- doskonalenie przepływów informacyjnych przez wdrażanie elektronicznego obiegu decyzji administracyjnych i „wirtualnego indeksu”,
- angażowaniu do współpracy z podmiotami z otoczenia członków Studenckich Kół Naukowych w celu identyfikacji oczekiwań przyszłych pracodawców.

Wymienione działania są należycie udokumentowane i skutecznie przyczyniają się do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Wyniki badań ankietowych studentów oraz protokoły z hospitacji zajęć dydaktycznych świadczą o systematyczności procesów kontrolnych oraz zapewniają przejrzystość prowadzonej polityki kadrowej. Stosowane mechanizmy zapewnienia jakości służą monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, w tym dostosowywania do zmieniających się potrzeb wszystkich interesariuszy. W trakcie spotkania zespołu oceniającego z pracownikami naukowo-dydaktycznymi potwierdzono znajomość Modelu SZJ oraz praktykę upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia, które wykorzystywane są do oceny pracy nauczycieli akademickich.

Stwierdzone podczas wizytacji i opisane w stosownych załącznikach nieliczne przypadki braku spójności tematycznej prac dyplomowych z kierunkiem studiów *logistyka* (załącznik nr 4) oraz uchybienia w zakresie metodyki nauczania przedmiotów ekonomicznych (załącznik numer 6) wskazują na konieczność kontynuacji prac wdrożeniowych Modelu SZJ.

8.2). Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości.

W ramach Modelu Systemu Zarządzania Jakością wprowadzono dzień otwarty firm partnerskich wraz prezentacjami ich oczekiwań wobec przyszłych absolwentów ocenianego kierunku studiów. Udokumentowana, ścisła współpraca w dziedzinie edukacji i badań z członkami Klubu Partnera dowodzi aktywnego udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia. Wśród działań zaplanowanych do realizacji w latach 2012-2013 przewiduje się powołanie Rady Pracodawców, zaprojektowanie i wdrożenie internetowego portalu pracodawców na stronie Uczelni oraz realizację części zajęć dydaktycznych w partnerskich przedsiębiorstwach prywatnych i publicznych.

Władze WSL w Poznaniu deklarują dostosowanie się do zmian związanych z wprowadzeniem Krajowych Ram Kwalifikacji, w tym zwłaszcza opracowanie sylabusów przedmiotów z precyzyjnym określeniem efektów kształcenia z uwzględnieniem wiedzy, kompetencji i umiejętności do końca roku akademickiego 2011/2012. Dlatego szczegółowa ocena realizacji zakładanych efektów kształcenia odrębnie dla każdego poziomu kompetencji nie jest jeszcze możliwa. Zespół oceniający rekomenduje intensyfikację działań dostosowawczych do zmian wynikających z nowych uregulowań prawnych.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
Wiedza	+	+	+	+	+	+
umiejętności	+	+	+	+	+	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+	+

- + - **pozwala na pełne osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
 +/- - **budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia
 - - **nie pozwala na osiągnięcie** zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego ocena: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) **Przyjęty przez Senat WSL w Poznaniu Model Systemu Zarządzania Jakością jest efektywnym i skutecznym narzędziem ciągłego doskonalenia jakości procesu kształcenia. Struktura tego systemu jest zgodna z obowiązującym prawem, oczekiwaniami interesariuszy oraz strategicznymi celami rozwoju Uczelni.**
- 2) **Elementy wdrażonego Modelu Systemu Zarządzania Jakością zapewniają aktywny udział wszystkich interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w doskonaleniu jakości procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów. Ze względu na wskazane w załącznikach niedociągnięcia przy realizacji procesu dydaktycznego zaleca się kontynuowanie i intensyfikację prac związanych z pełnym wdrożeniem przyjętego Modelu SZJ.**

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	Wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	Niedostatecznie
1. koncepcja rozwoju kierunku		X			
2. cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
3. program studiów		X			
4. zasoby kadrowe		X			
5. infrastruktura dydaktyczna	X				

6. prowadzenie badań naukowych	X				
7. system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
8. wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Uczelnia ma ściśle określoną strategię działania ukierunkowaną na logistykę. Uczelnia współpracując ściśle z Instytutem Logistyki i Magazynowania posiada silne wsparcie w zakresie kształcenia na kierunku *logistyka*, co owocuje wysokim poziomem naukowym kadry nauczającej, wysokim poziomem badań, wydawnictwa naukowego oraz silnym zapleczem technicznym (specjalistyczne pracownie i oprogramowanie, specjalistyczne zasoby biblioteczne), co ma silny wpływ na realizację zakładanych efektów kształcenia.